ГУШАН ХОЁРДОХИ ГОРОДСКОЙ КОНФЕРЕНЦИ

...ТИЙНА комитедэй ажал ...элмэри тухайгаа тоосоо ...шэнь партийна органи...хэнэй ажабайдалда удха ... харюусалгатай үе мүн. ...а организацинуудай эр...үлөөлэгшэд—делегадууд ...истнуудайнгаа үмэнэһөө ... һунгагдаһан партийна ... ажал хүдэлмэриин дүн ...а сэгнэлтэ үгэдэг, сааша...эхэ түсэб хараагаа зо... байна. Партийна орга... үе үе болоод тоосоо хэ...нээр һунгагдаха ябадал ...эй организаци бүхэнэй ...а ёһо болоно. Энэ үе ...н XXII съездээр бата...ан Уставай ёһоор хоёр ... хараалагдана.

...С-эй Улаан-Үдын город...омитедэй һунгагдаһанһаа ... энэ хоёр жэлынь үнгэр...гдэһэн бүтээгдэһэн ажал ...риин, зохёон байгуул...оёр жэл! Буряадай обла... партийна организациин ...омо отряд болгошо нинс...отымнай коммунистнуу...рганизаци ленинскэ пар...үхы дайшалхы отрядууд...эн хамта, нягта жагсаал... ябана. Улаан-Үдын пар... организаци XXXII кон...циеэ үзэл сурталай ха...л һайнтайгаар, хүсэ ша...үрэнээр угтажа байна.

...слэл хотын партийна ор...циин энэ үе соо хэһэн ...эн юумэнь яһала ехэл. ...эй омогорхолынь комму...жалай предприятинууд— ... сэмбын фабрика, элек...нциин коллектив 609 за... цехүүд, халаанууд бо...ригаданууд. Улаан-Үдын ...на организацинууд 16 ... коммунис ажалай удар...ые хүмүүжүүлээ. Тэдэ...нда хэдэн мянган ком...нууд болон комсомол... Ерээдүйн хараа хараг... энэ гайхамшагта хүдэ...үдэр, час бүхэндэ шэнэ ...һайн һайхан юумэнүүдые ...э, шэнэ хүнүүдые хү...үлэн ургуулна. Комму...һоной моральна кодекс ...нүүдэй ажаһуудалайнь, ...хүдэлмэриинь ёһо гурим ... байна.

...одой предприятинууд 32-...конференциеэ һайн ажа...үттажа ерээ. Октябриин ...тэхи социалис мүрысөөн...олсоод, Улаан-Үдын пред...инууд 9 һарынгаа түсэ...103,8 процент дүүргээ, ажалайнгаа бүтээсые үнгэрөөшэ жэлэйхидэ орходоо 6,5 процентээр дээшэлүүлээ. Нарин сэмбын фабрика болон «Электромашина» заводой коллективүүд РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Мүн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хабаадалсаһан шэлэй заводой, локомотив-вагон заһабарилгын заводой, геологическа управлениин коллективүүд ехэхэн амжалта туйлаа.

Городой партийна организацинууд, коммунистнууд үдэр бүриингөө эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэреэр ажалша олониитын зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлые үргэн бадаруулна. Улаан-Үдын предприятинууд дээрэ энээхэн үнгэрһэн 9 һара соо 3780 рационализаторска дурадхалнууд бэелүүлэгдэжэ, 1 миллион 700 мянган түхэриг гүрэнэй зөөри алмагдаа. Рационализаторнууд болон үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дунда А. В. Грехнева, Г. Л. Ленхобоев, В. И. Зорков, Г. А. Ступин, Н. Е. Шуенкова болон бусад олоной нэрэнь суурхуулна.

Промышленность болон барилгын партийна хүтэлбэрилгые шэнэдхэн байгуулга, арадай ажахын соведүүдые томо болголго нютагай партийна организацинуудай үмэнэ шэнэ, харюусалгатай зорилгонуудые табиһан байна. **«Мүнөө, эмхидхэлэй шэнэдхэн байгуулгын дүүрээд байхада партийна органуудай хүдэлмэриин метод тухай, ажахые хүтэлбэрилгын арганууд тухай, манай тон баян арга боломжонуудые дүүрэн хүсэд хэрэглэхэ тухай асуудал эгээ шухала болоод байна,**— гэжэ Н. С. Хрущев хэлээ һэн. — **Эмхидхэлэй шэнэ маягууд хэды һайншье һаа, миил өөрөө таатай дүнгүүдые үгэжэ шадахагүй. Гол ушарынь юуб гэхэдэ, эдэ маягууд ямар удхатай байхаб, партийна органууд бодото зорилгонуудые ямараар шиидхэхэб, тиихэдээ хүдэлмэриин ямар аргануудые хэрэглэхэб гэһэн ушарнууд болоно».**

Шэнэ оршон байдалда мүн Улаан-Үдын городской партийна организацишье хүдэлмэрилһэн. Кадрнуудые ургуулан хүмүүжүүлгэ, партийна органуудай экономическа хүдэлмэри, үйлэдбэриие эмхидхэлгэ болон шэнэ техникые нэбтэрүүлгэ гэхэ мэтын асуудалнууд городой партийна . организациин гол анхаралда табигдаһан байна.

Городой партийна организациин үзэл сурталай ажабайдалынь КПСС-эй Центральна Комитедэй июньдэ болоһон Пленумэй һүүлээр нилээд эдэбхитэй болоо. Коммунис ажалай һургуулинууд олоор эмхидхэгдээ, коммунистнууд болон бүхы ажалшад научна коммунизмын түүхэ болон теориие шудалха хэрэгтэ анхаралтайгааршье, эдэбхитэйгээршье хандадаг болоо.

Улаан-Үдын партийна организаци ехэ юумэ бүтээгээ. Гэбэшье манай парти болбол партийна органуудай тоосоо хэхэдээ, һунгалта үнгэргэхэдөө мүнөө дээрээ үшөө шиидхэгдээгүй зорилгонууд болон асуудалнуудта гол анхаралаа табидаг, хэһэн бүтээһэн ажал хүдэлмэреэ шүүмжэлэн харадаг, саашадаа бүтээхэ зорилгоёо хараалдаг иимэ һайхан заншалтай.

Теэд городой партийна организациин ажабайдалдашье шиидхэгдээгүй зорилгонууд үшөөл ехэ. Эгээ энэ шиидхэгдээгүй зорилгонуудта XXXII партийна конференциин гол анхаралаа хандуулха байһаниинь дамжаггүй.

КПСС-эй горком, райкомууд, партийна организацинууд бүхы предприятинуудайнгаа жэгдэ һайнаар, түсэбэй ёһоор ажаллаха ябадалые хангажа шадаагүй. Тэдэнэй олониинь үйлэдбэриингөө түсэб дүүргэнэгүй, нэмэлтэ гаргаша хэнгүйгөөр продукци бүтээлгээ улам ехэ болгохын тулада өөһэдынгөө дотоодын арга боломжонуудые мууса хэрэглэнэ. Шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэри болон ажалай эмхидхэлые һайжаруулха ябадалда партийна организацинуудай оролдолго гаргаһаниинь тон бирагүй. Энэ оной үшөө июниин 1-нэй үеэр городой предприятинууд дээрэ 1300 хэһэг түхеэрэлгэнүүд миил хэбтэжэ байгаа. Энэнь 3 миллион шахуу түхэригэй зөөри байха юм. Теэд хэрбээ эдэ бүхы түхеэрэлгэнүүдые саг соонь ашаглалгада оруулһан байгаа һаа, эдэ предприятинууд продукци гаргалгаяа нилээд ехэ болгоһон байха һэн.

Улаан-Үдэ городтомнай тон ехэ барилга хэгдэнэ. Нооһо угааха фабрикын барилга дүүрэхээр болоо, шэлэй завод, ТЭЦ, «Теплоавтоматика» завод шэнэдхэн баригдажа байна, хэдэн олон гэр байра, һургуули, үхибүүдэй сад, ясли баригдана. Гэбэшье капитальна барилгын түсэбүүд жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэнэгүй, ядахадаа нэгэшье барилга болзор соогоо ашаглалгада оруулагданагүй. Железнодорожно, Октябрьска, Советскэ районуудай партийна конференцинүүд дээрэ шэнэ барилгануудай иимэ муугаар ябажа байһанай гол шалтагааниинь барилгашадай муу, хүдэлмэрилһэн, тэдэниие партийна органуудай зүгһөө һулаар хүтэлбэрилһэн дээрэһээ болоно гэжэ тон зүб хэлсэгдэһэн байгаа. Тиигээд КПСС-эй Улаан-Үдын .горкомшье барилгын асуудалнуудта анхаралаа табинагүй гэжэ болохогүй мүртэнь, тэрэнэй хүтэлбэринь олохон дутагдалтай байна. Горком энэ асуудалые пленум дээрээ хэлсэһэн, нэгэнтэ бэшэ бюро дээрээ хаража үзэһэн байха юм. Олохон һайн, һайн тогтоолнуудшье гаргагданхай. Теэд барилга һайжарха юм бэшэ. Юундэб гэхэдэ, горком баталжа абаһан тогтоолнуудаа бэелүүлгэ болгохын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар хэдэг байна. Горкомой хүдэлмэриин арга методтэ хуушан заншал ехэ—саарһанда үлүү ехээр этигэнэ, үгэ уряал хэхэдэл хэрэгэй өөрөө бүтэхээр һанана.

КПСС-эй горком өөрынгөө болон райкомуудай хүдэлмэриин арга методуудые Центральна Комитедэй эрилтын ёһоор үшөөл шэнэдхэн байгуулжа шадаагүй. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй Железнодорожно райкомой хүдэлмэриин арга метод нэгэнтэ бэшэ шүүмжэлэгдэһэн байха. Энэ райком эмхидхэлэй болон үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулхын орондо миил захяа заабари саарһан дээрэ зохёодог, хэрэгтэ хэрэггүй суглаа, зүблөө ходо татажа байдаг. Иимэрхүү ябадал мүн горкомой хүдэлмэридэшье үзэгдэнэ. Зүгөөр коммунистнуудай шүүмжэлэлһээ эдэнэй болоомоор һургаал хэдэггүйнь гайхалтай.

XXXII городской конференци партийна организациингаа хүдэлмэриин гол гол зорилгонуудые тодоруулха, предприятинууд болон барилгын организацинуудай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалха байна. Тиихэдээ конференци горкомой, райкомуудай хүдэлмэриин арга методуудые Центральна Комитедэй ноябрьда болоһон Пленумэй эрилтын ёһоор шэнэдхэн һайжаруулха тушаа ехэхэн анхаралдаа табиха ёһотой. Энэ Пленум партийна органуудай хүдэлмэриие үйлэдбэриин шэглэлтэй болгон шэнэдхэн байгуулха тухай, техническэ политика хүтэлбэрилгые һайжаруулха, промышленность, барилгые түсэблэхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэгые нарижуулха тухай, мүн партийно-гүрэнэй хиналтын органуудые байгуулха тухай тон шухала тогтоолнуудые абаһан шуу.

Конференциин хүдэлмэридэ үзэл сурталай хүдэлмэриин асуудалнууд ехэхэн һуури эзэлхэ байха. Юуб гэхэдэ, мүнөө үедэ партиин үзэл сурталай хүдэлмэриин зорилгонуудые али бүхы талаарнь хэлсэжэ шиидхэһэн ЦК-гай июньдэ болоһон Пленум нютагай партийна организацинуудай үмэнэ айхабтар шухала, тон харюусалгатай зорилгонуудые табяа һэн. Долоон жэлэй түсэбэй дүүргэлтые үзэл сурталай талаар дүүрэн хангаха, коммунис үзэлтэй шэнэ хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гэһэн гол зорилго мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна. Энэ зорилгые амжалтатайгаар саашадаа ябуулха арганууд Улаан-Үдын городской партийна организацида хүсэд бии. Эндэ пропагандистнууд болон агитаторнуудай бэлэдхэл һайнтай кадрнууд бии. Тэрээнэй мэдэлдэ хэблэл, радио, телевидени, театр, кино мэтын хүсэтэ зэбсэгүүд бии байна. Гэхэтэй хамта эдэ хүсэтэ зэбсэгүүдые городой партийна организаци һайнаар хэрэглэнэгүй. Горитой дутуу дунданууд клубуудай, соёлой байшангуудай, мүн ажалшадай ажаһуудалые хангаха эмхи зургаануудай, худалдаа наймаанай предприятинуудай хүдэлмэридэ байһаар. Эдэ бүхы асуудалнууд городской партийна конференци дээрэ бүхы талаһаа үргэнөөр хэлсэгдэхэ ёһотой.

Улаан-Үдын городской партийна конференци түүхэтэ үедэ үнгэргэгдэхэнь. Бүхы партимнай, бүхы совет араднай мүнөө КПСС-эй Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленумдэ бэлэдхэжэ байна. Энэ Пленум дээрэ бүхы партида, бүхы арадта хабаатай шухалын шухала асуудал—химическэ промышленностиие саашадань хүгжөөхэ, химическэ зүйлнүүд болон материалнуудые арадай ажахыда үргэнөөр хэрэглэхэ тухай асуудал хэлсэгдэхэ байна.

Конференциин делегадууд—республикын ниислэл хотын партийна организациин эрхим түлөөлэгшэд Улаан-Үдын горкомой тоосоото үеын ажал хүдэлмэриин дүн гаргаад, саашанхи зорилгоёо хараалхадаа, ЦК-гай Пленумдэ эрхим һайнаар бэлэдхэхэ гэһэн эрилгэ табиха байна. XXXII конференци иигэжэ городой партийна организациин ажабайдалда элитэ ехэ шата болохо байһандань найданабди.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 269 (10330) | 1963 оной ноябриин 15, пятница | Сэн 2 мүнгэн

1964 ОНОЙ ФЕВРАЛИИН 23 ХҮРЭТЭР ТРАКТОР БОЛОН ХҮРЬҺЭ ДҮҮРИЛДЭГ МАШИНАНУУДАА ЗАҺАБАРИЛЖА ДҮҮРГЭХЭ; ШЭНЭ ЖЭЛ ...ЮТОР ПОЛИ ДЭЭРЭ 13 МЯНГАН ТОННО ШЭБХЭ ГАРГАХА, ҮБЭЛДӨӨ 17 МЯНГАН КУБОМЕТР ТОШОН ХАЛЯАХА; ҮБЭЛЭЙ САГТА 30 ТРАКТОРИСТЫЕ ҺУРГАН БЭЛДЭХЭ

Иимэ социалис уялга Гэгээтын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ...низаторнууд абажа, Зэдынгээ управлениин бүхы механизаторнуудта нэмэл бэшэгээр хандаа

...ГЭЭТЫНХИДЭЙ ҮҮСХЭЛТЭ АЖАЛ

...оһо тарянай ургаса дээшэлүүлхэ та...ПСС-эй ЦК-гай Октябриин Уряада, ...гдэнги колхозуудай экономико хүг...ушаа Винницкэ областиин Хмельниц...дбэриин управлениин ажалшадай хан...эшэгтэ харюу болгон, Зэдын управле...нинэй нэрэмжэтэ (Гэгээтэ) колхозой ...заторнууд арга боломжонуудаа тоо...өөд, тодорхой социалис уялгануудые ...управлениингээ бүхы механизатор...хандаһан байна. Тэрэ бэшэгынь «Зэ...н» газетын 1963 оной ноябриин 2-ой ... толилогдоһон.

...эхеэр, колхозой механизаторнууд бү...торнуудаа, хүрьһэ элдүүрилдэг маши...а 1964 оной февралиин 23 хүрэтэр гэ...ли Совет Армиин һайндэр болотор ... зорилго табяа. Тэрэ тоодо гансахан ...эй 4-дэхи квартал соо трактор, маши...нгаа 60 процентые гү, али 18 трак...сеялкэ, 18 плуг бэлэн болгохоор шии...хэдээ заһабарилгын материалнуудые, ...нуудые гамнаха, заһабарилгын үнэ ...улха хүсэлтэй.

...охёор, тарялан, сабшалан ехээр ... тула 17 мянган кубометр тошон ха...аряалан уһалалгаар Наринай отделе...ракторно-тарян ажалай бригадын ...ир Е. Бутаков), сабшалан уһалалгаар ... С. Таракановскиин дүй дүршэл үргэ...гэрүүлхээр хараалба.

...дахяар, поли, сабшалан үтэгжүүлхын ...ханизаторнуудай хүсөөр оньһожоруу...н тусхай отряд эмхидхэжэ, 1964 оной ... 1 хүрэтэр поли дээрэ 13 мянган ...эбхэ, апрель һарада—4 мянган тонно ...сабшалан дээрээ гаргахаар шиидэбэ. **...дэхеэр,** хабарай тарилгын эхилтэр ...эргэжэлтэй 30 трактористые һурган ...ь. Тэрэнэй ашаар ерэхэ жэлдэ трак...байнуудаа бүхыдэнь хоёр халаанда ...э аргатай болохо юм.

...лхозой механизаторнууд абаһан эдэ ...даа бэелүүлхын түлөө бүхы хүсөө...лдоно. Заһабарилгаяа октябриин ...хилээ һэмди. Ноябриин 10-най мэдээ...ДТ-54» трактор, 14 сеялкэ заһабари... байгаа. Мүнөө колхозой мастерской ... трактор заһабарилагдажа байна, —...лхозой инженер-механик нүхэр Злы...дээсэбэ.

...э заһабарилгада 40 механизатор хабаадана. Тракторнууд бригадно-узловой аргаар заһабарилагдана. Тэндэнь поршень, түлишын аппаратура, радиатор заһабарилха гэхэ мэтэ узелнууд эмхидхэгдэнхэй. Заһабарилгада орохо трактор, машинанууд бүхыдөө мастерскойн газаа суглуулагдаа. Бүхы механизаторнууд эмхи гуримтайгаар ажаллажа, абаһан социалис уялгаяа болзорһоо урид дүүргэхээр оролдоно.

Поли дээрэ наг шэбхэ зөөхэ тусхай отряд эмхидхэгдээд, эндэ шэбхэ ашаха 2 машина, 1 «С-80» бульдозер, 3 самосвал автомашина хүдэлгэгдэнэ.

— Һүүлэй мэдээгээр 3500 тонно шэбхэ кукурузын поли дээрэ гаргаад байнабди. Үдэртөө 500—600 тонно шэбхэ зөөгдэнэ, — гэжэ колхозой агроном хэлэбэ.

Намарай дулаанда колхозой отара, гүүртэ бүхэнэй газаахи шэбхэ обоолгдоһон юм. Бүхыдөө 15 мянга гаран тонно шэбхэ суглуулагдаа. Тэрэнэй 13000 тонныень поли дээрэ, 2 мянгыень—сабшалан дээрэ гаргахаар артелиин механизаторнууд тэмсэнэ.

Ерэхэ жэлдэ тарялан, сабшалан ехээр уһалхын тула нилээд бэлэдхэл хэгдэбэ. Энэ намартаа 1-дэхи, 2-дохи отделенинүүдтэ һубаг, канаванууд бүхыдөө заһагдаһан, сэбэрлэгдэһэн, шэнээр татагдаһан байха юм. Наринай отделениин Евлампий Бутаковой бригадынхид эгээн түрүүлэн поли дээрэ октябриин 20-доор уһа гаргаад, тэндээ мүльһэ хүргэжэ байнхай. Мүн иимэ хүдэлмэри 1-дэхи, 3-дахи бригадануудта хэгдэнэ. Тиигэжэ ерэхэ жэлэй тарилгын урда тээ Наринай отделенидэ 600 га, Гэгээтын отделенидэ—500 га, Баянай отделенидэ 300 га уһалхаар хараална.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид энэ жэлдэ механизаторнуудай мэргэжэл шудалха бүгэдэ ниитын һуралсал эмхитэйгээр эхилһэн байна. Бүри октябриин 18-да эндэ түрүүшын хэшээл үнгэрөө һэн. Мүнөө эндэ 28 хүн олон мэргэжэлтэй тракторист болохоор һуралсана. Һуралсалай хэшээл неделидээ нэгэ дахин —пятницада 8 час соо үргэлжэлдэг. Эхилһэнһээ хойшо тэдэнэр 32 час һуралсаад байнхай. Бүгэдэ ниитын һуралсалда хабаадагшад хамтын эдеэ хоолоор хангагдана, һуралсалдаа ерэлгэдэнь отделенинүүдые эрхилэгшэд туһална.

Иигэжэ Гэгээтын механизаторнууд түрэл колхозойнгоо экономико хүгжөөхэ, ерэхэ жэлдэ баян ургаса абахын түлөө тэмсэжэ байна.

А. Борисов.

Шэбхэ гаргажа эхилээ

...Үдын совхозой 2-...-дэхи фермэнүүдтэ ...э шэрэхэ саг үргэл...оньһожоруулагдамал ...ууд эмхидхэгдээ. Тэ...ай уларилай зохид ...ые хэрэглэн, хашаа, ...орёогой хуушан шэб...о, суглуулжа, куку...ха газарта, сабша...э зөөжэ эхилбэ.

Жэшээнь, Тарбагатайн 2-дохи фермэ дээрэ (эрхилэгшэнь нүхэр Михайлов) дүрбэн самосвал автомашина таһалгаряагүй хүдэлжэ байна. Ашаа тээхэ түхеэрэлгэтэй нэгэ трактор обоолгдоһон шэбхэ тэдэндэ ашажа үгэдэг юм. Даб дээрэ энэ фермын механизаторнууд 800 гаран тонно наг шэбхэ кукурузын поли, сабшалан дээрэ гаргаад байна.

Шэбхэ шэрэлгэн совхозой дирекциин, парткомой нарин хиналтада абтанхай. Бригада, фермэ бүхэндэ шэбхэ зөөхэ тусхай график, даабари үгтэнхэй.

Г. Дондоков,
Үдын совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.

Хори.

КПСС-эй ЦК-гай ДЕКАБРИИН ПЛЕНУМЫЕ УГТУУЛАН

ЭЛХИИН АВТОЗАҺАБАРИЛГЫН ЗАВОД. Предприятиин цех, бригаданууд КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэ Пленум зарлаха тухай мэдээсэл баяр баясхалантайгаар угтагдаба. Эдэ үдэрнүүдтэ олон бригада, хүдэлмэришэд Пленумэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана. Тэдэнэй нэгэн—энэ зураг дээрэ харуулагдаһан расточник Клим Коробенков халаан бүриингөө даабари холо үлүүлжэ, нүхэдтөө жэшээ харуулна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Хэлэһэндээ хүрэхэ— эгээл шухала

Һайн шанартай модо арадайнгаа ажахыда ехээр үгэхэ гэһэн уряатайгаар манай леспромхозойхид ажаллана. Гээгдэжэ ябагшадта туһаламжа хүргэхэ, гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэхэ, үйлэдбэридөө шэнэ, түрүү арга хэрэглэхэ гэжэ коллективэймнай хүдэлмэришэд оролдоно.

Иигэжэ оролдоһоной ашаар муу бэшэ урэ дүн туйлагдана. 10 һарынгаа түсэб октябриин 24-дэ дүүргээд, даабариһаа гадуур 13,2 мянган кубометр модон шэрэгдээ. Энэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 7,0 мянган кубометрээр ехэ болоно. Мүн нёдондонойхиһоо 8,2 мянган шпала ехээр хюрөөдэгдөө, 4,5 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал бэлэдхэгдээ, 163,5 мянган түхэригэй валовой продукци гаргагдаа. 10 һарын туршада хүдэлмэришэн бүхэнэй бэлэдхэн шэрэһэн модон 316,7 кубометртэ хүргэгдөө гэхэ гү, али нёдондонойхитой сасуулхада 28,8 кубометрээр, 10 һарын түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 24,8 кубометр ехэ болоһон байна.

Бэлэдхэлэй ехэ ажал хэһэнэй, автомобильна болон түмэр замай нарин харгы бариһанай, модо бэлэдхэлэй, мастерска участогуудта заһабарилгын мастерскойнуудые эмхидхэһэнэй ашаар бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг болообди.

Нүхэр А. Н. Кудряшовой бага комплексно бригадын жэшээгээр дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ олон бригаданууд хабаадалсажа, амжалта туйлаба. Жэшээлхэдэ, Н. Кушнаревой, Н. Гусевай, В. Косяковой, Г. Арамовичусай бригаданууд 10 һарынгаа түсэб 108—124 процент дүүргээ. Модо шэрэлгэ дээрэ ажаллагшад Маслов, Кузменко, Суханов, Пахомов, Ташлыков мүн нүхэр Замалдиновай даадаг модо илгагшадай бригада социалис мүрысөөндэ шалгаржа гараба.

Манай леспромхозойхид партиин ЦК-гай декабрь соо болохо Пленумые ажалай амжалтаар угтаха, энэ жэлэй түсэбһөө гадуур 15,0 мянган кубометр модо шэрэхэ, 15,0 мянган шпал хюрөөдэхэ гэжэ шиидэбэд.

Е. Тугутов,
Хандагатайн леспромхозой директор.

Урма зориг бадаруулна

КПСС-эй Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленумые байгша оной декабриин 9-дэ зарлаха гэһэн мэдээсэл Улаан-Үдын отделениин түмэр замшадай дунда ехэ баяр баясхалантайгаар угтагдажа, урма зориг түрүүлнэ. Пленум дээрэ «Химическэ промышленностиие саашадань хүгжөөхэ, арадай ажахыда химическэ продуктнууд болон материалнуудые үргэнөөр хэрэглэхэ тухай» шухалын шухала асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэнь.

Бидэнэр, түмэр замшад, химическэ продукт болон материалнуудые үйлэдбэрилдэггүй зон байхабди. Гэбэшье, химическэ индустриин шэнэ барилгануудта хэрэгтэй шухала материалнуудые, предприятинуудтань түүхэй эд, гаргаһан зүйлнүүдыень шэрэдэг хадаа, химическэ промышленностиин саашанхи хүгжэлтэдэ ехэ үүргэтэй байха гээшэбди. Тиимэһээ түмэр замай хүдэлмэридэ арадай ажахы бүхыдөө ехэхэн эрилтэ табина.

Энэ эрилтыень Улаан-Үдын отделениин түмэр замшад хэр зэргээр дүүргэжэ байнаб гэһэн асуудал гарана.

Зүүн Сибириин түмэр замшад харгыгаа жэшээтэ зам болгохын түлөө тэмсэжэ байгаа юм. Энэ тэмсэлдэ оролсоһон манай отделениин олохон коллективүүд түрүүшынгээ зарим тэды амжалта туйлажа байна.

Байгша ондо отделениин түмэр замшад урда жэлнүүдэйхиһээ нэгэ бага илгаатай эрхэ байдалда хүдэлжэ байнхай. Юуб гэхэдэ, манай эндэ паровозой хажуугаар тепловоз ябажа эхилээ. Дүрбэдэхи квартал бүхы поезднууд тепловозоор шэрэгдэдэг болохонь. Энээнтэй дашарамдан бэлэдхэлэй горитойхон хүдэлмэри дүүргэхэ зорилго табигдаһан байгаа.

Эдэ зорилгонууд гол түлэб дүүргэгдэж гэхэдэ алдуу болохогүй. Жэлэй эхиндэ абаһан социалис уялгын ёһоор 463 хүдэлмэришэдые шэнэ мэргэжэлдэ һургаха байбал, 10 һарын туршада 530 хүн шэнэ мэргэжэлтэй болонхой. Гадна энэ үедэ 952 хүдэлмэришэд түрүү дүй дүршэлэй һургуулинуудта, үйлэдбэриин-техническэ курснуудта һуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн байха. Тиигэжэ шэнэ кадрнуудые бэлдэхэ асуудал юрэнхыдөө шиидхэгдээ гээшэ.

Тепловозуудые ашагладаг болохын тула хуушан паровозно депо шэнэдхэн хубилгажа, шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангаха шухала байгаа. Мүнөө энэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Тэрээнээ барилгашадтай хамта хараалагдаһан болзортоо дүүргэжэ шадахабди гэжэ һанагдана.

Поезднуудай ашаанай дээшэлхэтэй, ябасынь түргэн болохотой хамта харгы зам бүхэ болгохо гэхэ гү, али заһабарилха талаар ехэ ажал гараа һэн. Энэмнай тон шухала, бэрхэтэй хүдэлмэри болоно бшуу. Харгыгаа заһабарилхадаа тэрэнээ хаажа, поезднуудые удаан сагаар барижа болохогүй ха юм. Энээниие хараадаа абажа, харгы замай хойноһоо харууһалдаг ажахынуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа һэн. Тэдэнэрнай поезднуудай ябаха саг (расписани) эбдэнгүй ажаллажа, харгы капитальнаар заһабарилха жэлэйнгээ түсэб октябриин 20 болотор дүүргэхээр шиидэһэн юм. Бодото дээрээ энэ ажалаа болзорһоонь 10 хоногоор урид дүүргэжэ, хэлэһэндээ хүрэжэ шадаба. 109 километр ута замда «Р-50» түхэлэй хүндэ рельс табигдаа.

Харгы заһабарилга дээрэ 56,183-дахи замай машинна станциин коллективүүд шударгыгаар хүдэлжэ гараа. Тэдэнэй капитальнаар заһаһан зам һайн сэгнэлтэтэйгээр тушаагдаһан байна. Гадна Улаан-Үдын, Сэлэнгын, Галуута Нуурай, Горхоной дистанциин коллективүүд харгы замай хойноһоо һайнаар харууһалжа байна. Тиигэжэ поезднуудай аюулгүй, түргэн ябасые хангана.

56-дахи замай машинна станциин (начальнигынь нүхэр Кравченко) эмхитэй, эбтэй ажал онсо тэмдэглэмээр. Тус станци гол зам дээрэ капитальна заһабари хэхэ зуураа поезднуудые нэгэтэшье сагһаань үлүү баряагүй байха. Энэмнай тиимэ амар хэрэг бэшэ юм. Мэдэнэ ёһотойт—манай харгыгаар хэды олон составууд удаа дараалан баруун, зүүн тээшээ үнгэржэ байдаг гээшэб. Нэгэл поездые сагһаань үлүү барибал, бусадынь графигһаа гаража, бэрхэшээлтэ байдал ушардаг бшуу. Иимэ ушар тохёолдуулхагүйн тула тус станциин коллектив заһабарилха участогаа эртээнһээ хаража, хэрэгтэй болохо шпала, рельснүүдээ холбожо, тодхогдохо газартань асараад байдаг. Мүн бусадшье зэр зэмсэгүүд, машина, техникэнь бэлэн. Иигэжэ түрүүнһээ һайса бэлдэһэнэй ашаар хараалагдаһан сагтаа участогаа заһабарилжа дүүргэдэг байгаа гээшэ.

Замай дистанциин околотконуудай дундаһаа Сэлэнгын дистанциин 4-дэхи околотко (мастер Быков), Горхоной дистанциин 8-дахи (мастер Середов), Улаан-Үдын 3-дахи (мастер Морозов), Галуута Нуурай дистанциин мастер Кандыбинай хүтэлбэрилдэг околотконуудай коллективүүд зун, намарай үедэ харгы заһабарилга дээрэ һайнаар хүдэлжэ гараа.

Тэрэшэлэн отделениин коллективүүдтэ уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энээндэ хүдэлмэришэд, инженер, техникүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Уралан нарижуулагшаднай жэлэйнгээ социалис уялгануудые 9 һарын туршада 19 процентээр үлүүлжэ, жэлдээ 119.146 түхэригэй ашаг олзо үгэхэ дурадхалнуудые оруулһан байна. Энэнь үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал 3 дахин ехэ болоно.

Хүдэлмэришэдэй эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлһэнэй, үйлэдбэридэ шэнэ технологи, түрүү арга нэбтэрүүлһэнэй ашаар отделениимнай хүдэлмэри бүхы дээрээ баг зэргэ һайжараа. Ашаа тээхэ арба һарын түсэб 105,5 процент дүүргэгдээ, ашаа шэрэлгын үнэ сэн 8 процентээр хямдараа. Ажалай бүтээсэ түсэбөөр, хараалагдаһанһаа 6 процентээр дээшэлһэн байна. Поезднуудай ябаса үнгэрһэн жэлэйхиһээ нилээд түргэдөө. Эдэ бүгэдын ашаар түмэр замай отделени жэлэй эхилһэнһээ хойшо 2 миллион 115 мянган түхэригэй олзо оруулаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ отделениин коллективүүд КПСС-эй ЦК-гай болохоёо байгаа Пленумэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа байна. Бии байһан арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, отделениин коллектив арадай ажахын ашаа тээхэ жэлэйнгээ түсэб декабриин 25 болотор дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 50 мянган тонно ашаа шэрэхэ уялга абаба.

И. Труфанов,
Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин парторганизациин секретарь.

ПОЛИТИЧЕСКЭ ҺУРАЛСАЛ

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭРЭЙ ҮНГЭРӨӨД БАЙХАДА...

Мухар-Шэбэрэй аймагай колхоз, совхоз, үйлэдбэриин газар болон эмхи зургаануудай партийна организацинуудта октябриин 15-һаа политическэ гэгээрэлэй һуралсал эхилбэ. Хэдэн зуугаад коммунистнууд, комсомолшууд болон партийнабэшэ хүнүүд политическэ, экономическа, юрэнхы эрдэм болбосоролоо, оньһон машинын талаар мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ захалба.

Мүнөө үе сагай эрилтэдэ зохилдуулан, һуралсалай шэнэ жэлые эрхим бэлэдхэлтэйгээр эхилхэ эрилтэ партийна организацинуудай үмэнэ табигдана. Энэ талаар Мухар-Шэбэрэй хүдөөгэй парткомой олонхи партийна эмхинүүд шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа, кружогууд, семинарнууд болон политическэ һургуулинуудта һуралсаха зониие саг соонь тодорхойлһон байна. Мүн хэшээлээ үнгэргэхэ улаан булан, культбаза, клубууд дулаалагдажа, сэбэрлэгдэнхэй. Жэшээнь, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой партком һуралсалайнгаа жэлые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула эмхидхэлэй, ойлгууламжын горитой хүдэлмэри ябуулһан байна. Һуралсалай бүри эхилхын урда тэээ пропагандистнуудаа шэлэн олоод, заабари үгэһэн байна. Политическэ һургуули, кружогуудай бүридхэл хэдэ дахин шалгагдаһан, тиихэдээ хүн бүхэнэй өөрынь шадабари мэргэжэл, юрэнхы эрдэм, ажабайдалайнь дүй дүршэл хараада абтаа. Һайнаар бэлдэһэнэй ашаар октябриин 15-да бүхы кружок, семинар болон һургуулинууд түрүүшынгээ хэшээлые эмхитэйгээр үнгэргөө.

Бүхыдөө аймаг соохи хоёр зуугаад гаран кружок, политһургуули, семинарнуудта дүрбэ мянга гаран хүн һуралсана.

Ажалшадые экономическа эрдэмдэ һургаха хэрэгтэ аймаг дотор илангаяа ехэ анхарал хандуулагдана. Имагтал экономическа хуули əһо болон эрдэм һургаал мэдэхэ хүнүүд ажахые үрэ дүн ехэтэйгээр хүтэлбэрилхэ байна гэжэ дүй дүршэл харуулна. Винницкэ областиин Хмельницкэ үйлэдбэриин управлениин ажалшад гээгдэнги ажахынуудаа хоёр жэлэй туршада түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха гэһэн һайн һайхан үүсхэл гаргаһан байна. Энэнь экономическа эрдэм шудалалгада, эдеэ хоолой үные хямдаруулха, ажалай гаргашые бага болгохо зам бэдэрхэ, нийтын баялиг—газар тарялангаа ашатай үрэтэйгөөр ашаглаха, машина техникээ дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгэхэ арга олгохо байна. Ажабайдалай эрилтэдэ харюу болгон Бэшүүрэй совхоздо, Заганай колхоздо коммунис ажалай һургуулинууд, Ждановай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Знамя Ленина» колхозуудта, Охин-Булагай совхоздо түрүү дүй дүршэлэй һургуулинууд хүдэлмэрээ эхилбэ. Политһургуули, кружогуудта хэшээл 7 хоног бүхэндэ нэгэ удаа, семинарнуудта һарадаа 2 дахин болохоор хараалагданхай.

Партиин соёл сурталай хүдэлмэриин ээлжээтэ зорилгонууд тухай КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхэ талаар Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин бэелүүлжэ байгаа хэмжээ ябуулга һайшаамаар. Тус партийна организаци һуралсалай түсэб зохёоходоо, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ алдуу эндүүе хараадаа абаһан байна. Партком ажахын бүхы хүтэлбэрилэгшэдые политическэ һургуулида хабаадуулхынгаа хажуугаар тэдэндэ техническэ болон экономическа эрдэм үгэхэ гэжэ хараалаа. Тиигэжэ правлениин гэшүүд, бригадирнууд, тоо бүридхэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд экономико шудалха юм. Тус кружогые артелиин главна агроном В. Петров хүтэлбэрилнэ.

Мүн малшадай дунда эрдэмэй түйлалта, ажалай түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ үүргэтэй 4 һургуули байгуулагданхай. Колхозой главна зоотехник Ф. Тугаринов энээниие хүтэлбэрилнэ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, артелиин хүтэлбэрилэгшэд малшадай дунда шухала шухала асуудалаар хэшээл үнгэргэхэ.

Ажахы бүхэндэ жэл бүри оньһон машина нэмэжэ байдаг шуу. Тэдэниие жолоодохо, тэрээндэ хүдэлжэ шадаха мэргэжэлтэдые бэлэдхэхын тула колхоздо механизаторнуудай һуралсал эмхидхэгдэнхэй. Энэ һуралсалые колхозой инженер И. Каштыкин ударидана. Зүгөөр һуралсалай шэнэ жэлые хаа хаанагүй эмхитэйгээр эхилээ гэхын аргагүй.

Зарим парткомууд, партийна организацинууд, тэдэнэй секретарьнар түрүүшын хэшээл үнгэргэлгэдэ хайхарамжагүйгөөр хандажа, энээниие гансал пропагандистнуудтаа найдаад һууһан ушар бии. Жэшээнь, «Забайкалец», «Коммунизм», «Рассвет колхозуудай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой, Мухар-Шэбэрэй «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй партийна организацинууд һуралсалай жэлдэ бэлэдхэл муутай байһанһаа түрүүшынгээ хэшээлые ёһын тэдыдэ үнгэргөө. Харин зарим ажахынуудта, жэшээнь, «Эрдэм» совхоздо (секретаринь П. Брылев), XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо (секретаринь Г. Луговской), Хёлгын леспромхоздо (секретарь С. Солкин) һуралсалай жэлэй эхилхэдэ нэгэшье кружок хэшээлдээ бэлэн бэшэ байжа, түрүүшын хэшээл болоогүй.

Тиигэбэшье управлениин колхоз, совхоз болон эмхи зургаануудай олонхи партийна организацинуудта октябриин 15-һаа түрүүшын хэшээл яһала эмхитэйгээр үнгэрөө.

Б. Жамбалов.

СУУТА ТУГАЛШАН А. А. ПЕЖЕМСКАЯ

Набтаршаг бэетэй, хүриулаан шарайтай, дүшөөд хүрэжэ ябаһан эхэнэр томо тугалнуудые забда залигүй эдеэлүүлжэ байба. Энэмнай Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин «Сибиряк» колхозой суута тугалшан, коммунис ажалай ударник, КПСС-эй гэшүүн Александра Алексеевна Пежемская гээшэ.

Удаанибегүй тугалнуудаа эдеэлүүлжэ дүүргээд, Александра Алексеевна хажуудамнай ерэжэ, манай гуйлтаар ажал тухайдаа хөөрэжэ үгэбэ.

—Би хорёод жэл мал ажалда хүдэлнэб. Тугалшанаар 1957 оной декабрь һарада ороод, эгээн түрүүн 40 тугал тушаажа абаа һэм. Тэрэ үедэ тугалнуудые хүйтэн байрада байлгажа түлжүүлдэг бэлэй. Тугалаймни байра шинигтэй, клеткэнь хоёр дабхар палаахагүй байгаа,—гээд суута тугалшан урдынхяа һанана.

Хэр муу байратай байгааншье һаа, бүхы тугалнуудаа һайнаар абажа, сүүдхэ бүри шэгнүүрыень 800 грамм хүрэтэр нэмээгшэ һэм. Тэдэнэрни 10 һаратайдаа 260—300 килограммтай болоо.

Һаалинаднаа нарай нойтон тугалнуудые абамсаараа һолоомоной мушхалаагаар гү, али сэбэр мэшээгээр аршаад, 20—30 минутын үнгэрхэлөөр эхынь бүлеэхэн уураг садатар угжадаг заншалтайб. 5 сүүдхын туршада 2—2,5 час болоод лэ 500—800 грамм уураг үгэхэдэ зохид гэжэ ойлгооб. 5 хоног нарай тугалай эгээл харюусалгатай үень юм.

Тугалаа һолоомоной мушхалаагаар үрэхэһөө гадна, гараараа арһыень нидхэржэ, бэеынь шуһанай ябасые хурдалхахада һайн байдаг, тугалнууд өөдэргэн, хомхой болодог.

Тугалнуудые нарайһаань тогтоогдомол нэгэ саг соо эдеэлүүлжэ һургаха шухала. Түрүүшын эдеэлүүлгэ үглөөнэй 7 часта, хоёрдохинь—үдэрэй 13 часта, гурбадахяа үдэшэлэн—17 часта эдеэлүүлнэб. Һү уудаг үе соонь тугал бүхэндэ үдэрэй 4,5 литр һүн уулгагдана. Гадна уураг уудаг 7 хоногойнь туршада һүндэ 50—100 грамм хүрэтэр үрмэдэһэнэй, 8 хоноод байхадань һүндэ 200—500 грамм үбһэнэй шүүһэ нэмэгшэб. Тиигэжэ хорёод хоног соо эдеэлүүлнэб. Һаратай тугалда һүн багаар, үбһэнэй шүүһэн бүри ехээр үгтэнэ.

Гурба һаратайдаа сүүдхэдэ 3—5 килограмм шэмэ ехэтэй тэжээл һаадгүй эдидэг болоһон байдаг. Тугалда бүдүүн тэжээл үгэхэдөө, нормыень нэгэ доро кормушка соонь хэдэггүйб. Жаа жаахаһаар һубарюулжа үгэдэгби. Тиигэжэ үгэхэдэ тугал амтархажа, бултыень эдидэг юм.

Минеральна тэжээлгүйгөөр ямаршье мал, тиимһээ тиитэрээ нарай мал байжа шадахагүй. Илангаяа дабһа, хөө, мел, улаан шабар, яһанай гурил үгтэнэ. Баһа кисель буйлуулжа уулгагдана. Нэгэ тугалда 200 грамм обёосой гурил хүртэхөөр уһанда худхаад бусалганаб. Һайса булсаһанайнь удаа бүлеэн болотор хүргөөд, дээрэнь нэгэ бага үдхэн һү нэмээд тугалнуудта үгтэнэ. Нимэ тэжээлдэ тугалнууд ехэ дуратай юм. Гадна нэгэ тугалда 10 грамм тухай хүртэхөөр загаһанай тоһо һүндэнь холижо уулгагдана.

Намтай суг дүй дүршэлтэй болоһон тугалшад Надежда Попова, Анна Козлова, Александра Зверева, Галина Домышева гэгшэд хүдэлнэ,—гээд тэрэ хөөрөөгөө дүүргээ һэн.

Нүхэр Пежемская РСФСР-эй хүдөө ажахын отличник гэһэн хоёр значогтой. Суута[...] галшан колхозой партко[...] Түнхэнэй хүдөөгэй үйл[...] риин парткомой гэшүүн ю[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Пе[...] ская газетэ уншажа һ[...] Хажуудань харууһалдаг[...] галнуудынь.

С. Балдуе[...]
манай тусхай ко[...]

ТЭРЭНЭЙ ЕРЭЭДҮЙ—ӨӨРЫНЬ ГАРТА

Хэн, юрэдөө, саашадаа юу хэхэ, ямар мэргэжэл шудалхаяа арбан долоо наһандаа бодожо үзэдэггүй бэлэй даа. Манай ороной залуушуулай урда үргэн зам нээгдэнхэй ха юм.

Хаанашье яба, ямаршье ажал хэрэг бүтээ—хүу барам хэрэгтэй, Эхэ орондоо, арад зондоо туһатай байдаг. Гансал залхуу хойрогоор ажалдаа хандажа болохогүй, нүхэдөөрөө хамта элдэб бэрхэшээл дабажа һураха, унтаршагүй халуун хүсэл эрмэлзэлгэтэй байха шухала. Эдэ бүгэдые Александра басаган һүүлэй жэлнүүдтэ ойлгожо ябаа.

...Аймагай комсомолшуудай конференци дээрэ тоосоото элидхэл хэһэн секретарь энэ басаганай нэрые түрүүшүүлэй тоодо дурдахадань, Александрын хасар халуу бусалжа, досоонь, ямаршьеб, жэгтэй болошоходол гэээ һэн. Юуб гэхэдэ, энээнэй урда тээ тэрэ басаган нэгэтэшье өөрынгөө нэрые иимэ ехэ суглаан дээрэ дурдуулаагүй, нюур шарайнь газетын хуудаһанда харагдаагүй байгаа ха юм. Тиимэһээ басаганай досоо угаа ехэ баяр түрөөд, зүрхэниинь түргэ түргэн сохилоо бшуу. Нэгэ хэдыхэн сагай үнгэрһэн хойно забһарлал болобо. Александрын нүхэдөөрөө газаа гарахадань, түрүүшын саһан оробо байба.

Түрүүшын саһан. Хүбэн сагаан бамбагар саһахан. Басаган гараа тодон, тэрэниие бариха гэжэ оролдоно. Харин саһаханууд Александрын халуун альган дээрэ унажа үрдингүй хайлашана. «Үбэлнай хүрэжэ ерэбэл даа. Саг ямаршье түргэн ошоно гээшэб» гэжэ басаган досоогоо бодоно.

— Түрүүшын саһанаар магтаалда хүртэбэб. Урагшатай үбэл болохонь ха юм. Хүдэлхэл, оролдохол хэрэгтэй, — гээд шэбшэнэ.

Би Александра басагые һаяхан аймагай комсомолшуудай хоёрдохи конференци дээрэ хараа, танилсаа һэм. Теэд һүүлдэнь Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой һаалиин фермэдэ хүдэлжэ байхадаһьшье уулзааб. Гэртэнь орожо, нилээд үни хөөрэлдөөб. Александра Лизунова юрын лэ басаган юм. Ажал тухайдаа, нүхэд тухайдаа дуратайгаар хөөрэдэг.

— Гурбан жэлэй саада тээ һаалишанаар хүдэлхэ һанаатай, колхозойнгоо фермэдэ ошоо бэлэйб, — гэжэ хэлэнэ.

— Өөрынгөө ганса үнеэ нэгэтэшье һаажа үзөөгүй аад, һаалишан болохом гэжэ ошоһон юм, — гээд Александрын эжы энеэбхилнэ. — Теэд гурба хоноод лэ, ядахадаа, гэртээ гүйжэ ерэхэ аабзаш гэжэ һанаһамни, харин мүнөө хүрэтэр аһасалдажа, хүдэлжэл байна даа.

Александра эхэ тээшээ энэрхы нюдөөр хараад абана. «Эжы би бэрхэшээлһээ айнагүйб. Ши намайе багаһаам хойшо зоригтой, залитай байха гэжэ һургагша һэмнайш» гээд басаган энеэбхилнэ.

Саашань өөр тухайдаа нигэжэ хөөрэбэ:

— Һаалишан болохо гээшэ тиимэшье хүнгэн хэрэг байгаагүй. Мэдэнэгүйб, магад зон нүхэдэй туһалаагүй һаа юун болохо байгаа юм. Харин нүхэдэй туһаламжа гээшэ аргагүй сэнтэй байна. Илангаяа Александра Бутакова намда ехэхэн туһа хүргөө. Бидэ мүнөө хани нүхэд болонхойбди. Энэ ушар ажалдамнай аша туһатай, айхабтар хэрэгтэйшье байна.

— Хоюулаа хоорондоо мүрысэнэ гүт?

— Тиигэнэ.

— Хэнтнай түрүүлжэ ябанаб?

— Арба һара соо хоюулан яһала бараг амжалта туйлаабди. Бинь үнеэн бүриһөө 1313 литр һү һаагааб, нүхэрни зуун литрээр багые абаа.

— Һурагшань багшаяа ахижа ябана ха юм.

— Жэлэй эсэстэ мэдэгдэнэ ааб даа. Юрэдөө, хоюулан абаһан уялгаяа дүүргэжэ шадахал байхабди.

1313 литр. Хараад үзэхэдэ, айхабтар ехэшье тоо бэшэл даа. Теэд үнгэрэгшэ жэлэйхитэйнь жэшээлбэл, Александрын амжалтатайгаар ажаллажа байһые мэдэхэт. Юуб гэхэдэ, 1962 [...] үнеэн бүриһөө 1400 литр [...] һааһан юм. Харин мүнөө жэ[...] 1600 литр һааха аргатай.

Логовскиин нэрэмжэтэ кол[...] зой малшадай дунда дэлгэр[...] социалис мүрысөөндэ [...] эхинһээ хойшо түрүү һуури э[...] жэ ябаһан Александра Лизун[...] гай ажалай намтар һаяхан [...] рилджэ байна. Һаял хори г[...] жа ябана. Басаганай ерээдүй [...] өөрынь гарта. Һаалишан Ли[...] нова габшагай ажалаараа кол[...] соогоо суутай болонхой. Тэрэ [...] дэхи комсомолой эхин орган[...] циин комитедэй гэшүүн юм. [...] лэ клубай сценэ дээрэһээ Ал[...] сандрын хонгёо хоолой хо[...] дэлдэг. Сүлөө сагтаа шэнэ [...] номуудые уншадаг. Нигэжэ [...] нүхэдэйнгөө дунда һайнаар [...] лэжэ ябахаһаа урматай [...] байхаб даа. Мүнөө Алекс[...] Лизунова коммунис парти[...] шүүн болохоор бэеэ бэлдэжа[...] на.

Лубсан-Дондок ГОМБО[...]

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

1919 ондо дэлхэй дээрэ ори ганса байһан социалис орон 138 миллион хүн зонтой байгаа. Энэнь хадаа хүн түрэлтэнэй 7,8 процент болоно. 1963 оной эхиндэ социалис оронуудай хүн зоной тоо 1 миллиард 112 миллион хүрэжэ, дэлхэйн бүмбэрсэгэй хүн амитанай зуунай 35,5 хубиие эзэлбэ.

**

1917 ондо социализмын гансахан ороной бүтээн гаргадаг промышленна продукцинь дэлхэйн промышленна продукциин 3 процентдэ хүрэхэгүй байһан юм. Мүнөө социалис оронууд дэлхэйн бүхы үйлэдбэриин продукциин 37 процентые бүтээн гаргадаг болоо.

**

Социализмын оронуудай газар дайдын баялигууд барагдашагүй элбэг дэлбэг. Дэлхэйн баялигуудай запас (шэнжэлэлгээр элирүүлэгдэһэниинь): нефтиин 80 гаран процент, шулуу нүүрһэнэй 60 гаран процент, түмэрэй уурхайн хахадһаа үлүү хуби, марганцева уурхайн 90 хуби, калийна дабһанай 85 хубинь социалис оронуудай нютаг ороной дэбисхэр дээрэ байдаг юм.

**

Юһэн жэлэй (1954—1962 онууд) туршада СССР-тэ промышленна продукциин жэл бүриин ургалтын дабшалта дунда зэргээр 10,7 процент болоһон байхада, США-да миил 2,9 процент болоо.

**

Мүнөө жэл Советскэ Союз промышленна продукци бүтээн гаргалгаараа хаанта России 1913 ондо бүтээн гаргаһан продукциһаа 52 дахин ехые үйлэдбэрилнэ. Энэнь хадаа России бүхы промышленностиин бүхэли 1913 он соо бүтээн гаргаһан хэмжээнэй зүйлые мүнөө манай ороной промышленность зүбхэн долоон хоног соо бүтээн гаргана.

**

1920 ондо Совет орон дотор ниитэ дээрээ 8.699 киловатт хүсэтэй 100 электростанци баригдаһан байгаа. Энэнь тэрэ үеын үлэсхэлэн, һандархай байдалтай, тэрэ мүртөө дотоодын контрреволюциин болон гадаадын империалис добтологшодой дайралтые эсэргүүсэн тэмсэжэ байһан манай орондо гайхамшагта ехэ илалта байһан юм.

Энээн тухай болон бусад баримтануудые мэдээсэхэ зуураа, В. И. Ленин иигэжэ бэшэһэн юм: «Энээхэн эхилэлтэмнай манай уужам ехэ ороной хэмжээн дээрэ хэды гоомойхоншье һаа, эхи табигдан, ажал ябажа, бүри улам улам һайнаар дабшаба гээшэ».

Үнэхөөрөө бүри улам улам һайнаар дабшана. Мүнөө, Агууехэ Октябриин 46-дахи (гансахан) жэл соо ниитэ дээрээ 9,6 миллион киловатт хүсэтэй электростанцинууд ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

**

Түсэбтэ долоон жэлэй үнгэрһэн табан жэл соо шэнээр баригдажа ашаглалгада үгтэһэн электростанцинуудай хүсэн 38,5 миллион киловатт болоно. Энэ хүсэн Франциин бүхы электростанцинуудай ниитэ хүсэнһөө 1,5 дахин ехэ байна.

**

Социалис экономикын хурдан хүгжэлтэ илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэнэй үндэһэн хубаариин талаар улам урагшаа дабшаһан байха юм. Техническэ дабшалтын хурдан ябасые хангадаг — хими, машина бүтээлгэ, энергетикэ, электроникын һалбаринууд бүришье ехээр хүгжөөгдэнэ.

СССР-эй химическэ промышленность Европо дээрэ нэгэдэхи, дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлдэг. Долоон жэлэй гансахан түрүүшын дүрбэн жэлэй туршада химиин хүсэ ехэтэй 200 шэнэ предприяти болон үйлэдбэринүүд баригдаа. Мүнөө жэл химиин продукци үйлэдбэрилгэ 17 процент дээшэлэгдэхэ ёһотой.

ГЕРМАНСКА ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Берлин. Республикын ниислэлдэ һүүлэй жэлнүүдтэ баригдаһан хүнэй байха үндэр һаруул гэрнүүд харуулагдана.

АДН—ТАСС-ай. фото.

Яахадаа хонидойнь тамир илгаатайб

Зэргэлээд байрладаг, нэгэ адли бэлшээритэй, уһалууритай аад, хонидойнь тамир ондо ондоо байдаг ушар али олон үзэгдэнэ. Нимэ юумэн Хэжэнгын совхозой 3-дахи отделениин Доодо-Худанай фермэдэ дайралдана. Эндэхи Дондок Дугарцыренов, Галсан Холхоев гэгшэдэй харууһалдаг хонидынь тобир тарганууд. Теэд эдэнтэй зэргэлээд ажалладаг Дашидондок Дандаровай бригадынхидай хонид туранхай.

Яахадаа нимэ элдин һайн газарта байрладаг аад, зарим отарын хонид туранхай байна гээшэб? Ушар шалтагааниинь хонишодой дүй дүршэлһөө, тэдэнэрэй ажалдаа хэр зэргээр хандаһанһаа болоно бшуу.

Совхозой дирекци шадабаритай бэрхэ хүнүүдые хонишон болгохо хэрэгтэ анхарал багаар табина. Жэшээнь, Дашидондок Дандаровай отарада хонишод дуталдана. Отарада хүнүүдые бүлөөрөө хүдэлхөөр эльгээхэдэ, зохид гэжэ дүй дүршэл дээрэһээ харагдабашье һаань, энэ талаар зохихо хэмжээн абтанагүй.

Зарим харюусалга багатай хонишод үзүүр һайн ногоо бэдэржэ хонидоо адуулхын орондо, тэдэнээ зүндэнь орхижорхёод, энээгүүр тэрээгүүр зайжа ябадаг. Тиигэжэ зунай ногоон дээрэ хүшэ абаагүй хонид үбэлжэлгын үедэ тэнхээ тамираа алдажа, үхэл гарзада ородог байна бшуу.

Совхозой фермэ дээрэ зоотехническэ, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд олон байбашье, малшадай дунда зоотехническэ һуралсал эмхидхэнэгүй. Эдэ мэргэжэлтэд малшадай хүдэлмэри шалганагүй. Жэшээнь, манай отделенидэ Һамажаб Сандакова, Цыпилма Ганжитова гэгшэд зоотехник, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд гэжэ тоотой. Теэд эдэ хоёр ажалдаа үнөөл харюусалга багатайгаар хандана. Хони, хурьгадай үбшэлхэдэ тэдэниие дуудажа асархань бэрхэтэй. Бэеһээ зайлуулхын тэдыдэ энэ тэрэ порошок уулгагты гээд захидаг.

Мүн хонидые хамуу үбшэнһөө һэргылхын тулада жэлһээ жэлдэ эмээр угаадаг аад, холол хожомдожо, орой хүйтэн болошоһон хойно захалдаг. Энээн дээрэһээнь тамир муутай хонид хүйтэ абажа үбшэлөөд, гарзалдаг байха юм.

Малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тула хүн бүхэн дааһан ажалдаа харюусалгатайгаар, үнэн сэдьхэлһээ хандаха зэргэтэй гээшэ.

Ц. Токтохоев,
хүдөө бэшэгшэ.
Хэжэнгын совхоз.
Ородой-Адаг.

Хонид тарган

Мүнөө жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ урин дулаан уларилтай ута намар болоод, адууһа малнай тала майлын атар бэлшээридэ аажам тэниглэн бэлшэжэ, шадал тэнхээгээ һайса нэмээгээ, таргалааншье гээшэ.

«Коммунизм» колхозой Доодо-Жахна гэжэ нютагай харгана бургааһаар, ой модоор нэмэригдэһэн соорхойн бэлшээридэ хонид бэлшэдэг.

Хонидойнгоо байратайгаар эдеэлхэдэ урмашан хаража байгааша эхэнэр—«манай колхозой залмай залуурша» гэжэ нютагтаа алдаршаһан «Коммунизм» колхозой хонишон Екатерина Сыренова Мункoнова гээшэ.

Энэ хонишон 266 эхэ хонидые харууһалдаг. Тэдэнээ үбэл түрүүлхээр хаһа саг соонь үрэжүүлэнхэй. Хонидынышье тарган тобирнууд, үбэлэйнь байра заһабарилагдаһай, дулаалагданхай, түгэс бэлэдхэлтэйгээр үбэлжэлгын эхи захые хүлеэбэ.

Д. Дугаров.
Аха.

МАНАЙ ҮЕЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭН

— Танилсагты, Очирма Гармаевна Доржиева, манай фабрикын эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн гээшэ, — гээд бидэнэрые наһатайшаг буряад эхэнэртэй танилсуулха зуураа, Артамон Лукич Калашников — Улаан-Үдын трикотажна фабрикын партийна организациин секретарь хэлээ һэн.

Очирма Гармаевнагай хүдэлжэ байһан таһагта хүн зон үсөөн, хон жэн — шэмээ шууяагүй. Ута, үргэн стол дээрэ нэхэгдэһэн аад, үшөө оёгдожо бэлэн болоогүй элдэб хубсаһанууд: эхэнэрнүүдэй жакет, джемпернүүд, үхибүүдэй дотор хубсаһан, спортивна костюмууд хэһэг хэһэгээрээ табяатай харагдана.

Столой хажууда хурсахан хайша хэмжүүр хоёрые гартаа баринхай гурбан эхэнэрнүүд (тэдэнэй нэгэниинь Очирма Гармаевна Доржиева) хоорондоо аалиханаар, юуншьеб тухайда хөөрэлдэжэ, хубсаһанай ара мүрэ, хамсы тааруулан хайшалжа байгаа һэн.

Хөөрэлдэжэ мэдэхэдэмнай (нүхэдынь Мария Афанасьевна Брянская, Елена Архаровна Ербанова) эдэмнай гурбуулан хубсаһа эсхэгшэд байба.

Амар мэндээ хэлсэжэ, ажал тухайнь һонирхоходомнай, нүхэр Доржиева иигэжэ хөөрэнэ: манай ажалые ехэл харюусалгатай дээрэ тоолодог юм. Теэд үнэн дээрээшье тиимэл гээшэ. Бидэнэртэ хэһэг хэһэгээрээ гэхэ гү, али зүйл зүйлөөрөө нэхэгдэһэн (заха, хамсы, ара үбэрынь булта амяарлан нэхэгдэнэ бшуу) элдэбын хубсаһа асаржа үгэдэг. Тэдэниие фасон, размерэйнь ёһоор бидэнэр тааруулан эсхээд, оёдолой участогта үгэнэ гээшэбди. Бидэнэрэйл эсхэһэнээр тэдэнэрнай оёжо бэлэн болгоно бшуу. Тиимэһээ эсхэгшэдэй ажалһаа оёдолшодой хүдэлмэри ехээр дулдыдадаг гэхэдэ алдуу болохогүй ха. Бидэнэрэй тааруулжа эсхэжэ шадаагүй болнай, оёдолшоднай голодоһо гаргаха болоно ха юм. Тиимэһээ яһала оролдогдоно гээшэ.

— Эсхэгшэдэй зэмээр оёдолой участогта голодоһо гарахаяа үнинэй болинхой, — гээд хажуудамнай байһан Артамон Лукич нэмэбэ.

Иигэжэ үгэ үгэеэ ойлголсожо, һонирхолтойгоор хөөрэлдэһэн байгаабди.

Нүхэр Доржиева фабрикын эгээн лэ үнинэй, хуушанай хүдэлмэришэдэй нэгэн. Анхандаа «Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артель байхадань эндэ ажалда ороод, мүнөө 20-ёод жэлэй туршада нэгэл газартаа хүдэлһөөр. Предприятиингаа хайшан гэжэ ургажа, хүгжэжэ байһаниие, үйлэдбэриинь шэнэдхэн хубилгагдажа, шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдээр зэбсэгжэжэ байһаниие һайса мэдэхэ. Гадна жэл, хоёр жэлэй саана фабрикынгаа бэрхэтэй байдалда ороод, олон нүхэдэйнгөө гаража ошоһонииешье мүнөө һанадаг.

— Тэрэ ушар саг зуурын лэ байһан юм. Фабрикын гээгдэлдэ ороһониинь гол түлэб тэрэ сагай хүтэлбэрилэгшэдэй зэмээр лэ болоо һэн. Энээниие хаража байгаад, ажалаа хаяжа, хүнгэниие бэдэрхэ сэдьхэлни хүрөөгүй, тиигэжэ шадахашьегүй байгааб,— гээд Очирма Гармаевна тэрэ сагай хэрэг тухай хөөрэлдэхэ зуураа хэлэнэ.

Мүнөө фабрика дээрэ ажал хэрэгынь, эрхэ байдалынь тад ондоо болонхой. Байгша ондо тус фабрика Октябрьска районой предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлһээр, партиин райкомой, райсоведэй дамжуулгын Улаан тугта нэгэнтэ бэшэ хүртэһэн байха. Һаяхан үнгэрһэн Агууехэ Октябриин 46-дахи жэлэй ойешье тэдэнэр эрхим бэлэгээр угтаа һэн.

Эндэ болоһон хубилалтануудта фабрикын партийна организациин, эндэхи коммунистнуудай, тэрэ тоодо нүхэр Доржиеватай, ехэхэн хубита бии юм. Очирма Гармаевна өөрынгөө амарые хараад ябажа шададаггүй, хүршэ нүхэдтөө туһалхал гэжэ шадалаараа оролдодог. Нэгэ иимэ ушар эндэ дурдамаар. Оёдолой участогай гээгдэлдэ ороод, тэндэхи оёдолшодой ажалаа орхижо ошожо байхадань һайн дураараа тэндэ хүдэлхөөр ерээ бэлэй. Удааншье ажаллаагүй: 3—4 һарын хугасаада. Тиигэбэшье тэндэхи хүдэлмэришэдэй урма зоригыень бадаруулжа, түсэб даабарияа дүүргэжэ шадаха б[...] дань тэдэнэйнгээ этигэл [...] бариинь бэхижүүлжэ [...] һэн.

Ажал хүдэлмэри дээрээ [...] Доржиевагай гаргаһан ни[...] һайн һайхан үүсхэлнүүдые [...] лохо болоо һаа олон.

Локомотив-вагон заһа[...] гын заводой мэдээжэ хүдэл[...] шэн, үрэмдэгшэ Александр[...] сильевна Грехнева ажалай [...] лүүлэгдэһэн нормоор х[...] гэһэн үүсхэл гаргаа бэлэ[...] үүсхэлыень Очирма Гармаев[...] луунаар дэмжэжэ, өөрынг[...] рикын эрхэ байдалда хэр[...] гэжэ шиидэһэн байгаа. Те[...] аргаар, хайшан гээд... [...] асуудал гараба.

Сугтаа хүдэлдэг нүхэ[...] хамта А. В. Грехневагай [...] тухай уншаһан, зүбшэжэ [...] дэһэн байха. Ямар арга бо[...] тойгоо хаража, тооложо [...] Хоёр-гурба һарын турша[...] нэ янзаар ажаллаадшье [...] Зүгөөр энээн тухайгаа х[...] до тараадаггүй байгаа.

Тиигэжэ туршажа, бии [...] арга боломжонуудаа хүсэ[...] рүүлһэнэйнгээ һүүлээр [...] саһа эсхэлгэ дээрэ халаа[...] даабари 5—30 процентэ[...] шээлхэдэ, майка эсхэлгэ [...] процент, эхэнэрнүүдэй [...] самса — 25, шаровар [...] процент гэхэ мэтэ) июли[...] дээшэлүүлыт гэһэн гуй[...] гаар фабрикынгаа хүтэлб[...] шэдтэ хандажа, тэдэнэй [...] гээр ажаллахыень бүхы к[...] тивээ уряалаа бэлэй. Мүн[...] рикын 100-гаад хүдэлм[...] ажалай дээшэлүүлэгдэһэн [...] ри дүүргэдэг болонхой.

— Манай Очирма Гар[...] коммунист нэрэеэ нэр[...] хани нүхэдтөө хүндэтэй бол[...] ёһотойл манай үеын хүд[...] шэн гээшэ,—гэжэ фаб[...] парторг эсхэгшэдэй таһагһ[...] ража ябахадаа, манда хан[...] лээ һэн.

Үнэн зүрхэнһөө хэла[...] эдэ үгэнүүдтэ арсахын ар[...] Иигэжэл юрын коммунист [...] ямарханшье ажалда яба[...] партиин гэшүүнэй нэрые [...] үргэжэ, бусадта һайн һайха[...] шээ харуулжа, нүхэдөө да[...] жа, шэнэ амжалтада зориг[...] на.

Д. ЦЫБИКЖАПО[...]

Советүүдэй хүдэлмэри

Олониитын хүсэн ехэ

…е сагта ажалшадай депута-… Советүүд арад зониие үргэн …сүүлдэг болоод байхадаа, …όто комиссинуудта, тэрэшэ-…алшадай өөhэдынь үүсхэн …ан организацинуудта түх-…город. посёлок. тосхон бү-…үмүүжүүлгын, соёл гэгээрэ-…лмэри үдэр бүри ябуулха …» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай ию-…енумэй тогтоол соо хэлэгдэ-… культурын бүхы гуламта-… улам үргэдхэн хүгжөөхэ …о гаргахыень, ажалшадай …босоролой, ажаhуудалай хэ-…э хангалгые өөhэдын тон … уялгада тоолохыень Сове-… гүйсэдхэхэ комитедүүдые … уялгалаа hэн.

…огтоолые дүүргэлтэ болгон, …еспубликын нютагай Сове-…ёл гэгээрэлэй зургаануудай …а, хүмүүжүүлгын асуудал …э хүдэлмэреэ хараа байса …улаа. Өөрынгөө ажалда гол …епутадууд болон эдэбхитэдэй …э, туhаламжа хэрэглэнэ. …ика соомнай 7200 гаран де-…170 гаран саг үргэлжын ко-…ии. Жэлhээ жэл бүхэндэ …д олошоржо, ажалшадай …ь үүсхэл улам үргэдэнэ.

…тай Советүүд культурно-…алай талаар ажалшадай хангахын тула ехэхэн орол-…ргана. Тэдэнэй мэдэлдэ 300 …000 гаран библиотекэ, 500 кино-түхеэрэлгэ болон кино-…576 hургуули, энэмнэлгын …ргаан, худалдаа наймаанай …аран предприяти, ажаhуудал …ын 100 гаран эмхи бии юм. … угаа ехэ хүсэн, Советүүдэй …үдэлмэриие үргэдхэжэ боло-…та боломжо гээшэ ааб даа.

…е зарим Советүүдэй дүй дүр-…ол аргые харахада, тон hай-…. Хойто-Байгалай Верхне-…ин сельсоведые абаад үзэе. …лониитын үүсхэл ехээр ба-… Эхэнэрэй совет, мүн бусад-…инүүд hайнаар хүдэлнэ. …едэй аппарадта гангал сек-… түлөөhэтэйгөөр ажаллаад, … бусадынь түлөөhэгүйгөөр …аг юм. Гүйсэдкомойнь тү-…шэ—коммунист Иван Тимо-… Хоменко.

…итын хүсэн угаа ехэ. Тэрэ-…айса мэдэрhэн верхне-заим-… Советэйнгээ ажалда үдэр …энэ шэнэ амисхаал (дурад-…сэл) оруулхые оролдодог.

Гүйсэдкомойнгоо сесси, заседани бүхэн дээрэ шахуу ажаhуудалай, мүн бусадшье асуудалнууд тосхоной эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар шиидхэдэг юм. Тиимэл хадань, хүн бүхэн ханалгатай, оролдосотойгоор ниитын хүдэлмэридэ ябалсана. өөhэдынгөө ажалда амжалта туйлана. Соёл культурын гуламта (клуб, библиотекэшье) hайнаар хүдэлдэг болоо, худалдаа наймааншье hайжараа. А. И. Балдановай ударидадаг загаhашадай бригада ажалаараа суурхана. С. Рогов, А. Капустин гэгшэдэй звенонууд Балдановтанhаа холо гээгдээгүй.

Соёл гэгээрэлэй зургаануудай ажалые Зэдын аймагай Доодо-Ториин сельсовет шадамараар эмхидхэнэ. Жэшээ болгон иимэ юрын баримта дурдая. Энэ жэлдэ Ториин Культурын байшантай агитбригада 60 гаран концерт ажалшадта харуулhан, ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулhан байна. Мүн тэдэнэрэй хүсөөр «Поли дээрэ ажаллагшадта зорюулагдана» гэhэн радио-журнал таряа хуряалгын халуун үедэ эмхидхэгдээ. Энэнь юу харуулнаб гэхэдэ, Доодо-Ториин сельсовет комсомолшуудай, олониитын үүсхэлые зүбөөр хэрэглэhэн, дэмжэhэн болоно.

Саг үргэлжын комисси—Советэй гол hалбаринуудай нэгэн. Депутадууд эдэ комиссинуудай ударидалга доро арад зоной аша туhада асари ехэ юумэ хэжэ шадана ха юм. Хяагтын аймагай Ново-Селенгинскэ сельсовет (түрүүлэгшэнь Б. Ирдыниев) саг үргэлжын комиссиин ажалые hайнаар табижа шадаа. Жэшээлхэдэ, худалдаа наймаанай болон эдеэ хоолоор хангалгын комисси Ново-Селенгинскын сельпогой ажалые шалгаhан, дутуу дунданuудые дары усадхаха хэмжээ түргэн абаа юм.

Иимэ жэшээнүүдые тоолохо болоо hаа, республика соо олон. Арадай дружина, нүхэдэй сүүд гэхэ мэтэ эмхинүүдые дээдэ хэмжээндэ хүргэхэ гээшэмнай бэлэхэн хэрэг бэшэ. Олониитын үүсхэлые гол асуудал шиидхэлгэндэ шэглүүлбэл, тон ехэ амжалта туйлажа шадагдаха. Хориин аймагай Хэжэнгын сельсовет (түрүүлэгшэнь Д. Бадмаев) ажал ябуулгаараа үнинэй суурханхай. Сельсоведүүдэй хоорондохи социалис мүрысөөндэ энэ сельсовет хэдэ дахин республикын Министрнүүдэй Советэй дамжуулгын Улаан туг, шагналда хүртэhэн юм.

Тэдэнэй ажалай онол оншо гэхэдэ, хэжэнгээрхин эдэбхитэдтэ түшэглэн, саг үргэлжын комисси, үйлсын, түрэлхидэй комитет, арадай дружина, нүхэдэй сүүд, эхэнэр, пенсионернүүдэй соведүүдые шадамараар ударидана. Депутат бүхэн өөрынгөө участок дээрэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Эхэнэрнүүдэй совет Хэжэнгэ тосхониие болбосон түхэлтэй болгохын хойноhоо нилээд тэмсэнэ, мүн пенсионернүүдэй совет совхозой ажалда хүнүүдые олоор ябуулха гэжэ оролдоно.

Эхэнэрнүүдэй соведүүдэй ажалые зүбөөр табиhан гүйсэдкомууд үбhэ, таряа хуряалгын үедэ хүүгэдэй ясли, саад эмхидхэжэ, ажал хүдэлмэридэ гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые олоор хабаадуулна бшуу. Жэшээнь, Баргажанай аймагай Уланай, Усть-Баргажанай Советүүд эхэнэрнүүдэй ажал, гэр бүлын асуудал, хүмүүжүүлгын хэрэгые ходо зүбшэн хэлсэдэг, тусхай хэмжээнүүдые абадаг байна. Эгээл тиимэhээ гэрэй эзэн эхэнэрнүүд үхибүүдтээ hаатангүй, ажалда ябажа шададаг, олониитын хэрэгтэ хабаадалсадаг.

Олониитын эмхинүүд ажалhаа хулжадаг хүнүүдтэй шангаар тэмсэнэ. Мухар-Шэбэрэй аймагай Бага-Куналейн сельсоведэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Таркова) дэргэдэхи ниитын эмхинүүд «Ажал хээгүй хүн—ама хооhон hууха» гэhэн асуудалтай суглаануудые үнгэргөө. Тиимэ хүнүүдтэй хөөрэлдэhэн, ажалда оруулhан байна. Арадай дружинын hайнаар хүдэлдэг. олоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг дээрэhээ тэндэ архидажа ябадаг хүнүүдшье харагдахаяа болёо.

Олониитын өөhэдынь үүсхэлээр эмхидхэгдэhэн организацинуудай үүргэдэ КПСС-эй Программа соо ехэхэн анхарал хандуулагдана. Тиимэhээ нютагай Советүүд өөрынгөө ажалда эдэбхитэдые үргэнөөр хабаадуулжа, арад зоной ёhото засаг hэн хойноо ажаhуудал. соёл болбосоролой асуудалые амжалтатайгаар шиидхэн, КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй түүхэтэ тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ зэргэтэй.

Н. Цоктоев,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй эмхидхэлэй таhагай инструктор.

Эрдэм, техникын hонин

ГАЗАРАЙ ҮРЭЖЭЛ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ АРГА

«Россия» болон Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай үргэн ехэ полинууд Башкирай тала дайдаар нэмжыдэг юм. Тэдэнэй бүхы юумэнь—сагай уларил, газар, үрэhэ хүрэнгэ бултадаа аб адли гэжэ hанагдахаар байдаг. Хүнүүдыньшье ажалда дуратайнууд. Харин ажалайнь үрэ дүн ондо ондоонууд. Жэшээлхэдэ, намарай хара таряанай ургаса гектар бүриhөөнь «Россия» колхоздо 14,7 центнер, Тельманэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельдэ 19,7 центнер болодог юм. Нэгэ центнер орооhо таряанай өөрынь үнэ «Россия» колхоздо 3 түхэриг 32 мүнгэтэ. Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо —2 түхэриг 33 мүнгэтэ болодог. Кукурузын, мүн мал ажалай продуктнуудай талааршье баhал иимэрхүү байдалтай.

Энээнэй шалтагааниинь бэлэхэнээр элирнэ: ушарынь хадаа, газарай хүрьhэ бүри үрэжэлтэй болгохо хэрэгтэ ондо ондоогоор хандадаг байха юм. «Россия» артель хахалагдадаг газарай гектар бүхэндэ дунда зэргээр 3,8 тонно органическа, 1,4 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулдаг, энэнь Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо—хоёр шахуу дахин ехэ байха юм. Тельманэйхидэй харууhалга, оролдолгын ашые газарынь сагай уларилай ямаршье эрхэ байдалда hайнаар харюулдаг.

СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудые харуулха выставкын (ВДНХ) павильонууд соогуур ябажа харыт. «Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ химиие хэрэглэлгэ» гэhэн тематическа павильон эндэ мүнөө нээгдэнхэй. Ороной хүдөө ажахые дэбжээхын тулада Коммунис партиин болон Советскэ правительствын гаргадаг угаа ехэ анхарал оролдолгые таанад эндэ эли тодоор харахат. Хүдөө ажахые дэбжээхэ хэрэгтэ хими шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байна.

«Үтэгжүүлгэ гаргаха гээшэ мүнөө хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхэ гол үндэhэн болоно гэжэ бүхы парти, бүхы совет хүнүүд hайнаар ойлгохо ёhотой» гээд Хойто Кавказай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлээ hэн.

Бүри мүнөө жэлдэ 20 миллион тонно, ерэхэ жэлдэ 24 миллион тонноhоо бага бэшэ, 1965 ондо 35 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаха байна.

Хими хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые үзэгдөөгүй ехээр дээшэлүүлхэ болоно. Экономистнуудай тооложо үзэhөөр: минеральна үтэгжүүлгэ бүтээхын тулада гаргашалагдаhан ажалай нэгэ час бүхэн хүдөө ажахын ажалай 25 часые алмаха байна. Ургамалые химическэ аргаар хамгаалхын тулада гаргашалагдаhан түхэриг бүхэн тэрэ жэлдээ дунда зэргээр арбан хоёр шахуу түхэригэй олзо оруулха, тиихэдэ хүдөө ажахын зарим ургамалнуудай талаар зуун түхэриг хүрэтэр олзо оруулха байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ химиие хэрэглэхэ гээшэ иимэ удхатайл даа!

Эрдэм ухаанай туйлалтанууд, hургаал абамаар дүй дүршэл ВДНХ-гай павильонууд соо үргэнөөр харуулагданхай. Эхэ ороной полинууд дээрэ үнинhөө хойшо үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, «hайн байhанаа харуулhан» фосфорно, азотно, калийна үтэгжүүлгэнүүд тухай эндэ харуулагданхай. Иимэ үтэгжүүлгэ улам бүри ехээр гаргагдадаг боложо байнхай. Тэрээнhээ гадна, элдэб янзын бүри үрэ ехэтэй, хэрэглэхэдэ хилбар холимол үтэгжүүлгэнүүд эли тодоор харуулагдана. Иимэ үтэгжүүлгэнүүд 1965 ондо бүхы дээрээ гаргагдадаг үтэгжүүлгэнүүдэй 30 процентнь болохо юм. Тэрэшэлэн совет эрдэмтэдэй hүүлэй жэлнүүдтэ бии болгоhон элдэб янзын холимол үтэгжүүлгэнүүд эндэ мүн лэ харуулагдана.

Тусхайлбал, Днепропетровскын Дзержинскиин нэрэмжэтэ химикотехнологическа институт шэнэ азотно үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхые hанамжалан дурадхана. Тэдэнэй тоодо азотно-карбонатна гү, али углеаммиакадууд оролсоно. Иимэ үтэгжүүлгын азот түргэнөөр хайлажа, ургамалай бэедээ татан шэнгээхэдэ хүнгэн мүртэй байдаг. Иимэ үтэгжүүлгэнүүд нёдондо жэлдэ 25 мянган гектар талмайн тарилгада хэрэглэгдэhэн байха юм. Гектарта 50—60 килограмм азот (углеаммиакат) нэмэлтэ тэжээл болгон оруулхада, орооhо таряанай гектар бүриин ургаса 14 центнерээр, саахарай свёклын—100 центнер хүрэтэр, хартаабхын —35 центнерээр нэмэдэг байна. Газарта оруулагдадаг нэгэ тонно азот (углеаммиакат) 125 түхэригтэ болодог. Тиимэhээ энээниие хэрэглэхэдэ ехэ ашаг олзотой байhаниинь эли боложо үгэнэ.

Микроүтэгжүүлгэ гэдэгүүд hүүлэй жэлнүүдтэ ороной колхоз, совхозуудта бүри үргэнөөр хэрэглэгдэжэ эхилээ. Тэдэнэй составта ургамалда хэрэгтэй аад, тон бишыхан, нюдэндэ харагдашагүй хэмжээтэй зүйлнүүд оролсоно. Тиигэбэшье эдэ зүйлнүүдые хэрэглэнгүйгөөр ургамалнууд жэгдэ hайнаар хүгжэжэ шадахагүй байна. Иимэ микрозүйлнүүдэй тоодо бор, зэд, марганец, сайр, молибден болон бусад ороно. Эдэ зүйлнүүд амиды зүйлнүүдэй ургалта, хүгжэлтые нилээд ехээр түргэдхэдэг юм. Гектар тарилгада микроүтэгжүүлгэ хэдэн зуун граммаар болон килограммаар гаргашалагдадаг байхадань, ургасань нилээд ехээр дээшэлдэг байна. Жэшээлхэдэ, гектар тарилгада нэгэ килограмм борно үтэгжүүлгэ гаргашалхада саахарай свёклын ургаса 40—50 процентээр, лёной—нэгэ—нэгэ хахад центнерээр дээшэлдэг.

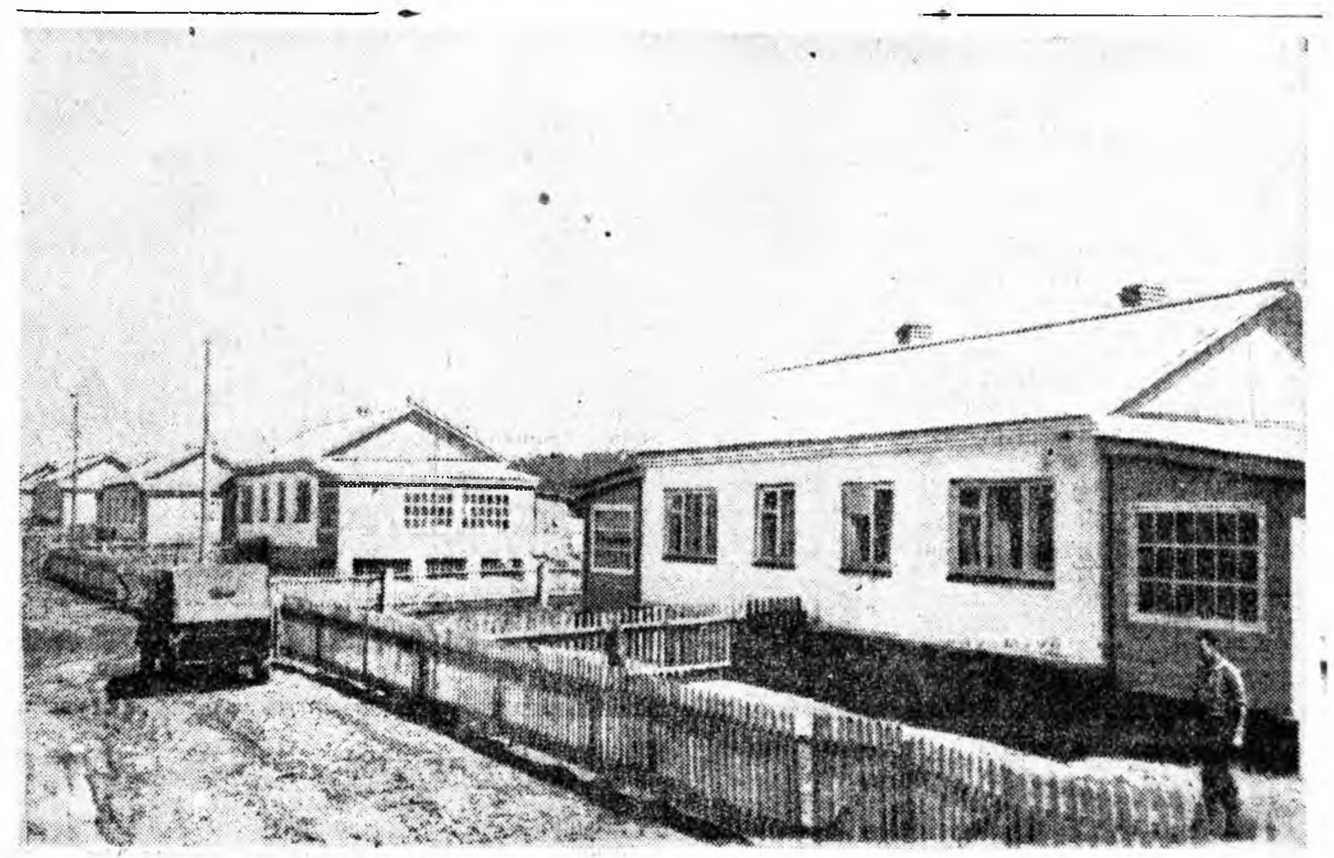
Микроүтэгжүүлгын үнэ сэн олонхи ушарта тон хямда юм. Ростовой Октябриин революциин нэрэмжэтэ химическэ завод үйлэдбэриингөө үлөөдэhэ, хаядаhа хэрэглэн, полимикроүтэгжүүлгэ гаргадаг. Нэгэ гектар тарилгада хэрэглэгдэхэ иимэ үтэгжүүлгын үнэ сэн оройдоол хэдэхэн мүнгэтэ болодог юм. Нёдондо жэлдэ иимэ үтэгжүүлгэ 500 мянган гектар дээрэ хэрэглэгдэжэ, ургасые угаа ехээр дээшэлүүлhэн байна.

Газарые юрэл үтэгжүүлхэ бэшэ, харин ямар хүрьhэндэ ямар үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ шухала байhан тухай выставкын олон стенднүүд болон экспонадууд харуулжа үгэнэ. Колхоз бүхэн өөрынгөө газарай хүрьhэнэй шэнжэ шанарые наринаар харуулhан картатай байха, тиигээд хүрьhэндэнь үнэхөөрөө шухала болохо үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ ёhотой. Иимэ картануудые зохёохо гээшэ орёо нарин, бэрхэтэйшье hаа, угаа шухала хэрэг болоно.

Гадна ургамалнуудые бууртаг үбhэнhөө, хоротод болон үбшэнhөө хамгаалха шухала. Манай хүдөө ажахы хэдэн зуу миллион, миллиардшье түхэриг сэнтэй болохоор ургасынгаа зарим хубиие жэл бүхэндэ мүнөө хүрэтэр гээдэг байна. Бууртаг үбhэ усадхадаг элдэб химическэ зүйлнүүд, үрэhэ угаадаг болон бусад хорото химикадууд эндэ туhа хүргэхэ ушартай.

Ургамалнуудай хүгжэлтэдэ химиин ямар ехэ хүсэтэйгөөр нүлөөлдэг байhыень СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ угаа үнэмшэстэйгөөр харуулжа үгэнэ.

В. Федоров.

ПРИМОРСКО ХИЗААР. **Примориин хүдөө ажахын барилгануудые эрхилэлгэдэ индустриальна арга бүри үргэнөөр хэрэглэгдэдэг боложо байна. Хабсаргагдадаг түмэр бетон болон томо панельнүүдээр байрын гэрнүүд, малай байранууд баригдана. Зураг дээрэ: Владивостогой совхоздо томо панельнүүдээр баригдаhан байрын гэрнүүд.**

ТАСС-ай фотохронико.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

Ондоо түрүүшүүл олдоногүй гү?

…аминай эд хэрэглэгшэ-…бэлэдхэлэй конторододо …асуу «Түрүү ангуушад …эдхэлшэд» гэжэ алтаар …эhэн Хүндэлэлэй сам-…рахат. Тэндэнь 6—7 хү-…фото-зурагууд хододоо … Эдэмнай байгша ондо …өөhэ олоор барижа, ай-…югоо алдар сууда гара-…нгуушад гээшэ ха гэжэ …аар. Теэд hайса шэртэн …даа, тэрэ самбарта …1958—1959 онуудай ажалай дүнгөөр илажа гараhан түрүү ангуушад, бэлэдхэлшэд байха.

Тэрэ сагhаа хойшо манай эндэ яhала олон ангуушад сууда гаранхай. Энэшье жэлдэ түрүү ангуушад, бэлэдхэлшэд олон лэ байха. Теэд мүнөөнэйнгөө түрүүшүүлые Хүндэлэлэй самбарта тэмдэглэдэггүйнь гайхалтай.

Ш. Будажапов.

…хэй хилээмэн наймаалагдаба

…эй үедэ Цахир тосхо-…газинуудта муу шанар-…лээмэн наймаалагдадаг …. Тэрэнь түүхэй гү, … hаа зузаан халиhатай, … байдаг. Энэнь Зака-…городой хилээмэнэй за-… асарагдана. Энээн тухай хилээмэнэй заводой хүтэлбэрилэгшэдтэ олон дахин hануулагдаhан байха. Гэбэшье тэдэнэр продукциингаа шанарые hайжаруулха хэмжээ абанагүй.

Б. Шоёнов.

Захаамин.

Медигүүдые хүлеэнэбди

Зэдын үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхозой түб Инзагатада 25 хүнэй байратай больницын байшан баригдаад, 1962 ондо ашаглагдажа эхилhэн. Иимэ hаруул, hайхан больницатай болоhондоо колхознигууд ехэ баяртай. Гэбэшье эндэ медицинскэ мэргэжэлтэд дуталдана. Бүхэдөө 7 хүн байха ёhотой аад, оройдоол 3 мэргэжэлтэн мүнөө ажаллана. Эдэнэй 1-ниинь врач, 1-ниинь фельдшер, медсестра юм.

hаяхан Буряадай АССР-эй Верховно Советэй 3-дахи сесси дээрэ «Хүн зоной ажаhуудалые саашадань hайжаруулха тухай» асуудал саг болзор дээрээ зүбшэн хэлсэгдээ гээшэ. Эндэ мүн Улаан-Үдын медучилищида саашадаа үшөө олон хүнүүдые hургахаар үргэдхэхэ, республиканска больницын дэргэдэ нээгдэhэн медсестрануудай курсада олон хүнүүдые абаха тухай зүбшэhэниинь hайшаамаар. Энэ шухала хэмжээ ябуулгануудаа Элүүрые хамгаалха министерство унжагайруулангүй бэелүүлхэ аабза гэжэ hанагдана. Эндэхи колхознигууд медицинскэ мэргэжэлтэдые больницадамнай удангүй эльгээхэ аабза гэжэ найдана.

Д. Доржиев.

Айл бүхэн газетэ захиба

Арад зоной дунда ерэхэ шэнэ жэлдэ хэблэл тараалга Зэдын аймагай «Байкал» колхоздо hайнаар ябана. Наймадахи жэлээ ниитын хэблэл тараагшаар Дамдин Очирович Тарбаев хүдэлмэрилнэ.

1964 ондо хэблэл захилгын эхилhэнhээ хойшо нүхэр Тарбаев тус колхозой түб тосхоной бүхы 248 үрхэтэ айлда газетэ, журнал бэшүүлжэ hая дүүргээ.

Н. Хазагаев.

Декабриин түсэбөөр

«Татарска Ключ» гэжэ карьероуправлени Загарайн промышленна зонын түрүү предприяти болоно. Байгша оной гурбадахи кварталай дүнгөөр тус предприяти Россин Федерациин Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй гурбадахи мүнгэн шанда хүртэhэн байна.

Управлениин Шулуутайн избёосхын, Загарайн доломидай, Мухар-Талын перлидэй карьернүүдэй коллективүүд үдэр бүхэндэ хэдэн зуун тонно доломит, избёосхо, перлит ашаалжа ябуулна. Энэ хадаа металлургиин, шэлэй, барилгын промышленностьнуудта барилгын материал, түүхэй эд үгэдэг предприяти. Тус карьерhаа эльгээгдэhэн материал Зүүн-Сибириин, Сибирь, Алас-Дурнын болон экономическа бусад районуудай предприятинуудые хангана.

Татарска Ключэй горнягууд өөhэдынгөө гаргаhан продукци хэрэглэгшэдтээ элбэг ехээр эльгээнэ. Тэдэнэр валова продукци болон ассортимент гаргаха долоон жэлэй табадахи жэлэй арба нэгэ hарын түсэбые болзорhоонь хорин үдэр урид дүүргэбэ.

Загарайн доломитна карьерын коллектив коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ. Энэ коллектив 46 мянган тонно доломит заводуудта эльгээгээ. Тэрэнь арба нэгэ hарын программаар хараалагдаhанда орходоо 3 мянган тонноор дээшэ. Горнягууд доломит малтан абаха, мүн материал хэрэглэгшэдтээ эльгээхэ жэлэйнгээ түсэб энэ hарада дүүргэхэ.

Карьерын олохон хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даабаринуудые дүүргэнхэй. Тэдэнэй тоодо малтан абагшад Анатолий Фильшин, Николай Перевалов, ашаа тээгшэ Иван Павлов, автомашинын жолоошод Валентин Климашевский, Иван Шурыгин болон бусад оролсоно.

Шулуутайн избёосхо абадаг карьерын хүдэлмэришэд декабриин түсэбтэ оруулалсан, мянга гаран тонно избёосхо бэлдээд байха юм. Мухар-Талын перлит малтагшад декабриин программаар хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Т. Заиграев.

…най Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Эрдэ-…в арба hарын туршада үнеэн бүриhөө 2400 литр hү hаа-… дээрэ: коммунис ажалай ударник. КПСС-эй гэшүүндэ …Э. Раднаев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Замай гурим сахиха

Манай республика дотор автомобильна транспорт жэлhээ жэлдэ хүгжэнэ. Тиимэhээ хото, хүдөө газарташье автомашинанууд олоор ябадаг болоо.

Гэхэтэй хамта жолоошо өөрөө, харгыда ябаhан хүншье элдэб эсын аюул hэргылхын хойноhоо оролдохо, үйлсөөр ябаха дүримүүдые сахиха ёhотой. Теэд олохон ушарта дурсагдаhан дүримүүд дүүргэгдэдэггүй. Тэрээн дээрэhээ шалтагаалжа, авари, аюулшье тохёолдодог.

Кабанскын район манай республикын томохон промышленна районуудай нэгэн болоно. Тиимэhээ харгы замуудаарнь автомашинанууд олон ябадаг. предприяти болон заводуудай ашаа зөөжэ, үдэр hүнигүй hүндэлдэг.

Олониитын, милициин хүдэлмэрилэгшэдэй оролдолгын аша туhаар нёдондо жэлэй жэшээгээр авари хэлгэ нилээд үсөөрhэн болобошье, огтолон усадхагдаадүй. Харгы замда тохёолдоhон аюулhаа боложо гүрэндэ болон арад зоной элүүрые хамгаалха хэрэгтэ ехэхэн гарза хохидол ушаруулагдаа.

Теэд аваринууд юун дээрэhээ шалтагаална гээшэб? Жолоошодой ажал хүдэлмэриие, автотранспортын бүтэн бүрин байhаниие олохон ажахынуудта ёhоор хинан шалганагүй. Тэрэшэлэн жолоошодой болон авто-заhабарилгын хүдэлмэришэдэй дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Тиимэhээ харгыда гараhан жолоошон дура зоргон соогоо аашална бшуу.

Авто-ажахынуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд жолоошодтоо шанга эрилтэ табихын орондо, тэдэниие өөhэдөө аюулгүйн дүрим хазагайруулха туйлда хүргэдэг, эбдэрхэй машинаар хүнүүдые болон ашаа зөөхэдэнь гү, али транспортые ондоо тээгүүршье хэрэглэжэ байхадань аниргүй үнгэрдэг. Баhа машинаая жолоошодой гэртээ абаашажа табихыень зүбшөөдэг. Иихэдээ хубиин, үмсын хэрэгтэшье автомашиные ашаглаха арга олгогдоно бшуу.

Хиналтагүйhөө, мүн хүмүүжэл муутай дээрэhээ зарим жолоошод архи уунхай ябадаг. Тэдэниие хатуу шангаар хэhээхын орондо зарим хүтэлбэрилэгшэд үмөөрдэг, сугтаашье архидадаг байха юм. Жэшээнь, байгша оной октябриин 30-да Тимлюгэй ТЭЦ-эй директорэй орлогшо Бояркин Григорий Гаврилович харгыда ябажа ябабашье, жолоошо Дуник Владимир Андреевичтэй кабина соогоо архидашаhан байна. Тэрээнэйнгээ түлөө В. А. Дуник машина жолоодохо эрхэеэ нэгэ жэлээр хаhагдаа.

Байгша оной сентябриин 29-дэ «Заветы Ильича» колхозой механик Владимир Михайлович Ведерников Кабанскын «Сельхозтехникын» жолоошо Владимир Адеевич Кашинтай архидаа юм. Тэрээнэй эсэстэ Троицк тосхон шадар ондоо машинатай мүргэлдэжэ, бэе бэеэ ехээр гэмтээhэн байха. Гэбэшье архинша Ведерников тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд, партийна организаци ямаршье хэмжээ абаагүй. Иимэ байхадань, Ведерников дам саашаа хэтэржэ, хоёрдохёо авари хэhэн, колхозой машина бута сохиhон байна.

Авари хэлгэдэ зарим хүтэлбэрилэгшэдэй «туhалдаг» тухай үшөөшье олохон жэшээнүүдые дурдажа болохо. Зүгөөр энээн тушаа нютагай советскэ органууд хэзээ хамааралсадаг болохоб!

Харгы замууд дээрэ аюул hэргылэн зайсуулха хэрэгтэ олониитэ зон ехэ туhаламжа үзүүлхэ ушартай. Теэдшье манай район дотор яhалашье туhалжа байна. Байгша оной июль hараhаа эхилээд ноябрь хүрэтэр милициин хүтэлбэрилэгшэдэй, олониитын оролдоhоной аша туhаар архи ууhан аяар 90 жолоошод элирүүлэгдээ. Иигэхэдээ 90 ондоо аюул зайсуулагдаhан болоно бшуу.

Тэрэшэлэн Каменск тосхондохи ниитын инспекторнүүдэй бүлэг (хүтэлбэрилэгшэдынь нүхэд З. Г. Спиридонова, И. П. Попов), тусхай мэргэжэhэн дружина яhала hайнаар хүдэлнэ. Тэдэнэр милициин хүдэлмэрилэгшэдтэй нягта холбоо байгуулжа, транспортын ажал хүдэлмэриие хинан шалгалсадаг.

Мүн уялгата ажалайнгаа хажуугаар Кабанскын милициин таhагай зарим уладууд авари hэргылхэ хэрэгтэ туhална. Опероуполномоченно нүхэр Зарьянов, участково милиционернүүд нүхэд Антропов, Посохов, Миронов, милиционер Кришталь болон бусад илангаяа ехэ үүсхэл гаргана.

Байгша ондо hэргылэмжын горитойхон хүдэлмэри ябуулагдаа. Харгы замда аюул зайсуулха тухай элидхэл, хөөрэлдөөнүүд авто-ажахынуудта, хүн зоной дунда үнгэргэгдөө.

Таряа хуряалгын эхилхэhээ урдахана бүхы авто-ажахынуудта, колхоз болон совхозуудта жолоошодой зүблөөнүүд эмхидхэгдээ. Кабанск, Худара, Турунтаево тосхонуудта радиогооршье хөөрэлдөөнүүд хэгдээ hэн.

Транспортые муугаар гү, али буруугаар хэрэглэhэн тухай партийна, советскэ органуудта хододоо мэдээсэжэ байгаабди. Энээгээрнай дары хэмжээнүүдшье абтаа.

Район дотороо авари усадхахын хойноhоо тэмсэхэ зуураа, Кабанскын райгүйсэдкомой милициин таhагай хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдын хүдөөгэй районой милициин таhагайхидые социалис мүрысөөндэ урина. Тэрэшэлэн авари hэргылхэ, харгы зам дээрэ аюул зайсуулха талаар республикын автомобильна транспортын бусадшье олон хүдэлмэрилэгшэд, милициинхидшье ехэхэн эдэбхи оролдолго гаргаха бэзэ гэжэ найданабди.

И. Якимов,
Кабанскын аймгүйсэдкомой милициин таhагай ахалагша автоинспектор.

МАСТЕР СОЛОТОЙ МАНАЙ БҮХЭШҮҮЛ

СОВХОЗОЙ конторо соо хүн зон хүлгөөтэй, дүүрэн. Тэдэнэй дунда набтаршаг аад, сээжэрхүү, сэбэр бэетэй залуу хүбүүн бии боложо, газаанаа орожо ерэгшэдтэйгээ амар мэндээ хэлсэжэ, нютаг нугынгаа һонинуудые андалсана. Эдэнэрэй иигэжэ хөөрэлдэжэ, хүхилдэжэ байтар, «нүхэр Гармаев, таниие директор бэдэржэ, Белоозерск хонходожо һууна. Түргэн ороод гарыт» гэжэ совхозой директорэй кабинедһээ гаража ерэһэн нэгэ эхэнэр ябууд дундаа хэлээд, бухгалтери гэһэн таһагта орошоно.

— Юун болоо гээшэб? — гэжэ Гармаев хөөрэлдэжэ байгшадтаа хэлээд, директорэй кабинедэй үүдэ татана.

— Оо-һоо, һайн хүн һанаагаар гэдэгтэл, хаанаһаа ороод ерэнэш. Шанга тулалдаанда хабаадалсаха болоош. «Урожай» бүлгэмэйнгоо нэрэ солые дээшэнь үргэжэ ерыш!—гэжэ совхозой директор нүхэр Хомутов хэлээд, Гармаевтаа нэгэ саарһа һарбайна.

Саарһаяа уншан гэһээнь: абаһаар баяр омог түрүүлбэшье, Центральна Соведэй «Урожай» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө гэһэн үгэнь сээжэ зүрхэндэнь хадуугдашаба.

— Айгаа гүш. Юундэ шэг шарайгаа хубилгаад орхибош?

— Хари, юун гэлтэйб. Эхэ оронойморнай хүдөө нютагуудай эрхим бүхэшүүл Москва хотодо сугларжа, түрүү һууриин түлөө тулалдахань ха юм. Айнгүй яахабиб?— гэжэ Василий Гармаев директортээ сэхэ руунь хөөрэжэ, хаанаһаа ямар спортсменүүдэй ерэхэ байһые хургаа даран хэлэжэ үгэнэ.

— Айлтагүй. Юуб гэхэдэ, айха болоо һаа, түрүүшынгээ хүндэ хаягдашоод бусана бэзэш. Харин зоригтойхон тулалдажал үзэхэ хэрэгтэй, —гээд Борис Павлович залуу мэргэжэлтэсэ аян замдань үдэшэбэ...

МОСКВА ХОТО. Уужам дэлгэр Эхэ оронойморнай нютаг нугаһаа сугларһан шэираг солбон, гоё һайхан бэетэй бүхэшүүл түрэл нютагаа суурхуулхаар эндэ ерэнхэй бшуу.

Манай республикын «Урожай» бүлгэмэй нэрэ солые хамгаалхаар ошоһон Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхозой, Зэдын Борьёогой совхозой зоотехнигүүд Нима Ивахинов Василий Гармаев хоёр эдэнэрэй дунда бии. Хэдэхэн үдэрэй туршада дүрэ буляалдалгаар Ростов-на-Дону городто болоһон мүрысөөндэ Нима Ивахинов шалгаржа, хоёрдохи һуури эзэлээд, СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргээ бэлэй.

«Урожай» бүлгэмэй Центральна Соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө классическа барилдаагаар эхилһэн мүрысөөнэй түрүүшын үдэр Нима Ивахинов Калуга городой бүхэ Шитовтэй барилдаха болобо. Барилдаанай һайн дүршэлтэй болоһон Нима нүхэртөө түрүүшын минутаһаа эхилэн шангаар добтоло добтолһоор унагаажархиба. Хоёрдохи барилдаашан — Эрхүүгэй нэгэдэхи разрядтай Жданов бии боложо, Ниматай хүсэ шадалаа, классическа барилдаанай техникэ, арга дүрөө туршалсажа мэдэбэ.... Энэ нүхэроо Нима Ивахинов очкогоороо диилэжэ, таһагтаа амархаяа ошожо ябахадаа, «Шанга хүнтэй дайралдабалби. Нүгөөдэмни хэн байхань гээшэб?» гээд хажуудаа ябаһан Василиһаа һураад абана.

— Яһала гэмгүй һайнаар тулалдааш. Нүгөөдэ барилдаха хүнишни гэхэдэ, тэрэ үглөөгүүр барилдаһан Дагестанай бүхэ Магамедов шамтай барилдаха болонхой. Хоёр часһаа дахин барилдахаш.

...һүүлшын уулзалга үнгэргэхөөр гаража ерэһэн хоёр бүхэ наадананай эхилэн сасуу хамаг хүсэ шадалаа элсүүлжэ, барилдаанай мэхэ гохо хэлсээд абана. Теэд алиниинь алин гэшэгүй бэе бэеынгээ хэһэн дүрэ, аргада шадамар бэрхээр харюу үгөөд, хоёр тээшээ болоно. Мүрысөөнэй эхилһээр арбадахи минутын ябажа эхилхэдэ, судья жэмбүүрээ эшхэржэ, эдэ хоёройнгоо наада болюулжархиба. «Оройдхоноо нэгэ минута үлөө. Барилдаанай һайн техникэ харуулагты!», гэжэ судья хэлээд, эдэнээ дахин барилдуулна. Нима Ивахинов нүхэроо абамсаараа дала мүрэ дээгүүрээ шэдэжэрхибэ. Теэд тэрэнь, тиимэшье бэлэхэнээр дүрөө абтахаар бэшэ, харин дүрбэн мүсэ, толгой дээрээ «хүүргэ» хээд байшаба... Нааданай дүүрэхэ багта хүсэ шадалаа буурашаһан эдэ хоёрой бэе бэеэ диилэжэ ядаһаар байтар саг дүүрэшэбэ. Дүн гаргахада Ивахиновынь очкогоороо шүүһэн байшоо. Тиигэжэ манай үргэн Буряад оронһоо ошоһон нүхэр Ивахинов арбаад хоногой туршада хоёр удаа СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргэжэрхибэ ха юм...

ХОЙТО үдэрынь Ивахиновай нүхэр — Василий Гармаев хүнгэн бэетэйшүүлтэй барилдаха болоһондоо зүрхөө даранги, эртэ үглөөгүүр уһанда орожо байгаад, нааданда бэеэ бэлэдхэнэ. Сахилгаан түргэнөөр сагшье үнгэржэ, шэираг солбон бэетэй шамбайшуул бүхэ тулалдаандаа хабаадахаар сугларжа эхилбэ.

...Түрүүшын хоёр бүхэнүүд коверто дуудагдажа, наадашье эхилшэнэ. Москва городой түлөөлэгшэ, СССР-эй спортын мастер Веселов Волгоградай бүхэтэй 5—6 минутын туршада барилдахадаа, гоё һайхан техникэ харуулжа байгаад, Волгын эрьеһээ ерэһэн бүхые шүүжэрхибэ.

Эхэ оронойморнай нютаг нугаһаа ерэһэн бүхэшүүл хойно хойноһоо һубарилдан ковер дээрэ гаража, барилдаанай һайн оньһо техникэ, арга мэхэ харуулна. Манай түлөөлэгшэ Василий Гармаев аяар зургаадахи ээлжээндэ барилдахаар гаража ерэнэ. Бүхэ барилдаагаар республика дотороо суутай болоһон Гармаевтай Орел городой нэгэдэхи разрядай бүхэ Халимбеков коверой ногоон буланда дуудагдана.

Наадашье түлэг дундаа. Табан минутын туршада барилдаһан эдэнэр хэдэн секунда соо амархаар өөһэд өөһэдынгөө буланда ошоно. Василий Гармаев бага зэргэ хүлэрэнхэй, һанаандаа юушьеб бодоно хэбэртэй, нүхэр тээшээ хүлзэн һагад хараад байшаба.

...Доохонуур тонгойн һагад шургажа ороһон Вася гэнтэ нүхэрөө мэхэлжэ, нюдэ сабшаха хоорондо ара таладань гарамсаараа, ковер дээрэ дараһаар даража, дала мүрэ дээрэнь хэбтүүлжэрхибэ... Тэндэ сугларагшад манай бүхын амжалтые нэрьемэ альга ташалгаар угтажа, баяр хүргэбэ.

БАГА ЗЭРГЭ амаржа, хүлһөө буураһан Василий Гармаев хоёрдохи хүнтэйгөө—үглөөгүүр мастерта хаюулһан Волгоградай Гоголь гэжэ бүхэтэй барилдахаар гаража ерэнэ...

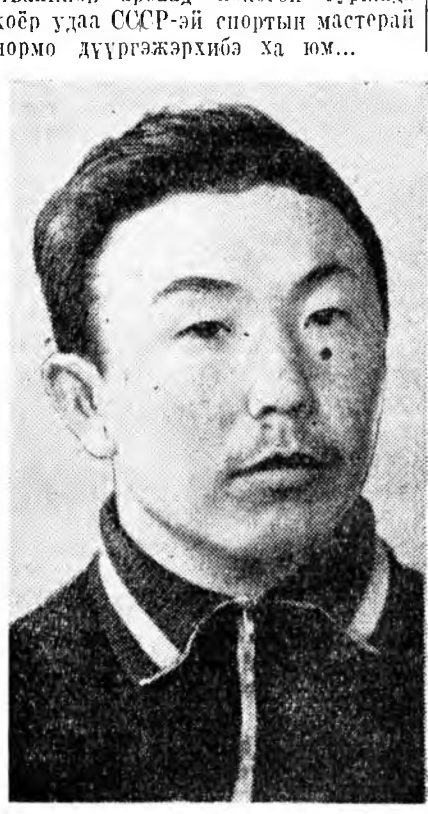
— Спортын мастер Веселов (Москва), Гармаев (Буряадай АССР) хоёр барилдахань,—гээд соносхогдоно.

Мастерай хэһэн, дурадхаһан оньһондо харюу үгэжэ шадаха гээшэ баһал нэгэ онсо илгаатай. Тиибэшье һаа, Василий Гармаев долоон минутын туршада барилдахадаа, хаягдаашье һаа, тэрэ, шадамар бэрхээр барилдадаг нүхэрэйнгөө дүршэлтэйнь танилсажа, мүрысөөндэ тулалдахадаа хэрэглэхээр оролдоһон байгаа бшуу. Хүнгэн бэетэйшүүлэй дунда наадан дүүрэжэ, дүн гаргагдахада, манай Василий зургаадахи һуури эзэлбэ. Центральна Соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон мүрысөөндэ хабаадаһан түрүүшын зургаан бүхэ мастерай нормо дүүргэһэндэ тоологдодог. Тиигэжэ Зэдын Борьёогой совхозой зоотехник Василий Гармаев мастерай нормо дүүргэжэ, нютагаа бусажа ерэбэ ха юм.

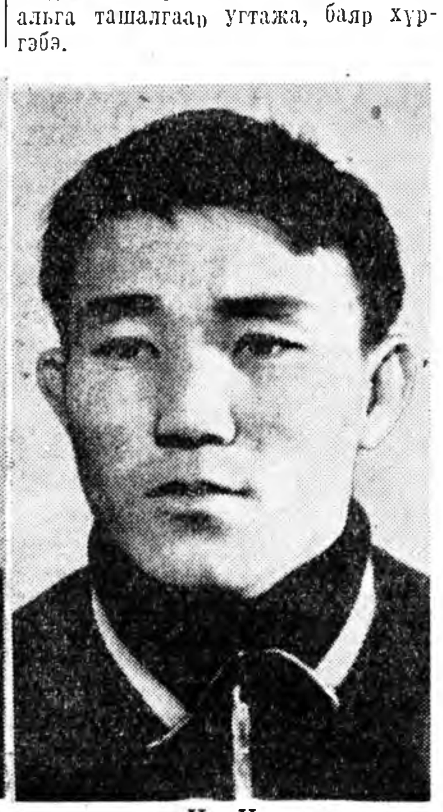
— Барилдаанай талаар түйлаһан бидэнэй амжалтада Улаан-Үдын «Спартак» бүлгэмэй түрүүлэгшэ, спортын мастер И. К. Михайлюк ехэ нүлөө, туһа үзүүлһэн байна. Бидэнэр студентнүүд ябахадаа классическа барилдаанай дүршэлдэ мастерһаа һуража, танилсажа абаһан байнабди,— гэжэ залуу барилдаашад Нима Василий хоёр омогорхон мэдүүлнэд.

Дурсагдагша хоёрнай барилдаан бүхэндэ амжалта түйлахынгаа хажуугаар, нютаг нугадаа бүхэ барилдаа һэргээжэ, залуу үетэниие спортдо дуратайгаар хүмүүжүүлдэг. Жэшээнь, Василий Гармаевай ажалладаг Зэдын Белоозерск тосхондо спортын һаруул заал баригдаһан. Энээндэнь совхозой директор, урдань боксоор Эрхүүгэй областиин хоёр удаа чемпион ябаһан Борис Павлович Хомутов һайн нүлөө, туһаламжа үзүүлдэг байна. Мүнөө Василий Гармаевай һургаһан эдиршүүл Уланов Никита, Улзытуев Мирон, Бадмаев Валерий, Норбоев Данил болон бусад барилдаанай дүршэлдэ һуража, республикын 40 жэлэй ойн һайндэрэй барилдаанда эрхимлэжэ, чемпионууд болоһон домогтой. Нима Ивахинов Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхоздо баһал бүхэ барилдаанай оньо һэргээжэ, нютагай залуушуулые һургажа, хүмүүжүүлжэ ябадаг болоһон.

Ургажа ябаа эдэ хоёр залуу мэргэжэлтэднай ажалайнгаа хажуугаар, хүдөө нютагуудтаа спортын хүдэлмэри һэргээжэ, өөһэдөөшье дали ургажа, залуушуулыешье тэрээндээ һургажа, хүмүүжүүлжэ ябадаг һайн һайхан сэдьхэл бодолтой хүбүүд юм.

В. Гармаев

Н. Ивахинов.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

УКРАИНЫН ДУУШАД—МАНАЙДА

Братскын барилгашадта морд...
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһ...) Мая Голенко, Нина Софиен... Тамара Гриценко гэгшэд банд... дээрэ наадажа һууна. Украин... бэрхэ хүгжэмшэн А. Калинки...

А. МАНТАЕВАЙ фото

Украин арадай дуушад, хүгжэмшэд, хатаршадһаа бүридэһэн эстрадын бүлэг артистнар манай республикада айлшаар ерэжэ, һонирхолтой концерт харуулаа. Хүндэтэ айлшаднай Галуута Нуурай нүүрһэшэдтэй, модо болбосоруулдаг Онохойн комбинадай, мяха-консервын комбинадай болон Улаан-Үдэ городой ажалшадтай уулзажа хөөрэлдэһэн, украин арадай ирагуу гоё хүгжэм, хонгёо һайхан дуунуудтай, хатар танцатай танилсуулһан байна. Жаахан бүлэгһөө бүридэһэн эдэнэр оройдхоноо 14 артистнуудтай. Абаһаар үсөөн артистнууд гэжэ һанаһаншни дуу хүгжэмөө. хатар наадаяа харуулхадаа олон артистнуудтай ансамбльһаа дутуугүй гоё һайн программатай концерт харуулжа, бүгэдэнэй анхаралые татана. Бага балшар наһанһаа хуби заяагаа хүгжэмтэй холбожо, олон дуунай автор, Украинын хүгжэмшэдэй лауреат болотороо ургаһан пианист Владимир Тасин пианино дээрэ украин арадай дуунуудые зэдэлүүлхэдээ сугларагшадай зүгһөө нэрьемэ альга ташалгаар угтагдана.

—Украина, Советскэ Союз, мүн хилын саанахи оронуудай ажалшадта мэдээжэ болоһон Украинын дуушадай лауреадууд Петр Ретвицкий, Александр Таранец гэгшэд «Киевские каштаны» гэһэн дуу дуулахань,— гээд соносхогдоно.

Сценэ дээрэ гаража ерэһэн хоёр залуу артистнар хонгёо гоё хоолойгоо ханхинуулжа, сугларагшадай зүгһөө аадарай шааяһан мэтэ альга ташалгаар үдэшэгдэнэ. Иимэ залуугаар орон доторoo суурхаһан эдэнэрнай 1951 ондо Киевэй консерватори дүүргэжэ гарахадаа сугтаа дуулажа эхилһэн домогтой.

—Анха түрүүлэн, бидэ хоёр залуушуулай үдэшэ, удаань клубуудай сценэ дээрээ сугтаа дуулажа эхилһэн байнабди. һайн юумэ түргэн далижадаг ха юм. Тэрээндэл, бидэ хоёрой шалгалтаяашье үгэжэ үрдихөөр бэшэ, абаһаар кинодо, орон доторoo аяншалхаар түхеэрэгдэһэн концертнүүдтэ хабаадалсажа эхилээ бэлэйбди. 1959 ондо Украинын 300 гаран дуушадай дунда үнгэргэгдэһэн 12 хүндэмнай лауреадууд гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон байгаа,—гэжэ Петр Ретвицкий хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн эдэнэрэй Мая Голенко, Нина Софиенко, Тамара Гриценко гэгшэд бандура дээрэ наадажа байгаад, лирическэ дуунуудые уянгата гоёор дуулалдана.

—Бидэнэр үргэн уужам Сибириин хото, тосхонуудаар айлшалжа эхилһээр хоёр һара шахуу боложо ябанабди. Эгээн түрүүн Новосибирск, Томск, Красноярск, Эрхүү хотонуудта хүрэжэ, тус городуудай хүдэлмэришэдтэй уулзажа хөөрэлдэһэн, концерт харуулһан байнабди. Бидэнэй хаанашье ябахада нэрьемэ альга ташалган зэдэлжэ, халуунаар угтадаг байһандань, Сибириин арадта халуун зүрхэнэй баярые хүргэнэбди,—гэжэ холын айлшад баяр омогорхолоор мэдүүлнэ.

Хүндэтэ айлшаднай манай республикын ажалшадта хоёрхон үдэрэй туршада айлшалаад, аян замаа үргэлжэлүүлхээр мүнөөдэр Братскын барилгашадта морд...

Шатар

Арбан дүрбэдэхи ябадалай һүүлээр...

Шатараар республикын ... һуури эзэлхын түлөө эхилһэ... рысөөнэй гурбадахи, дүрб... наадан үнгэргэгдэбэ. Наадана... рүүшын хюлгэ дээрэ Сумк... наадаһан Мункоев долоодохи... далдаа алдуу хэжэ, морьёо... үгэжэрхёо. Тиигэжэ шанга д... годо ороһоной удаа—арбан... дэхи ябадалай һүүлээр «... дээб» гээд нүхэрөө амарш... Мүн нүгөөдэ хюлгэ дээрэ наа... Казьмин Мельников хоёрой... залга баһал арбан дүрбэдэхи... далай удаа дүүрээ. Эндэ зүр... гөөр добтолжо эхилһэн Ка... бэрсэеэ алдажа, шүүгдэшэһэн... на. Власов Бурлаковые, Са... Иннокентий Бурловые, На... Мадаевые, Салтанов Гарма... Галданов Давыдовые, Цы... Петр Бурловые, Тоглоев ... скутовые, Ушаков Амб... шүүгээ.

Хоёрдохи уулзалгада хойш... лагдаһан Мункоев—Ушаков,... зимов — Цыденов гэгшэдэй... тиин наадагдахада. Мункоев... зимов хоёрынь шүүһэн бай...

Дүрбэдэхи уулзалга дээрэ... кин Тоглоевтой наадахадаа ... наа шүүжэ, үшөө нэгэ очкот... лобо. Самарин Казьминиие, Г... нов Ушаковые, Иннокентий... лов Цыденовые, Черноскуто... баевые, Давыдов Салтан... Петр Бурлов Бурлаковые шү... Гармаев Мадаев, Мельников... сов гэгшэд тэнсэһэн байна... таршад Мункоев—Назимов ... дэй парти хойшолуулагдаа...

Дүрбэн уулзалгын удаа ... та кандидат А. Сумкин ... очкотой түрүүлһээр. Са... Мельников, Тоглоев. Га... гэгшэд тус тустаа 3—3 ... болонхой.

А. Ма...

Үшөө нэгэ арадай университет

Зүүн Сибириин библиотекын институт, М. Горькиин нэрэмжэтэ республикын библиотекэтэй хамта олониитын хүсөөр арадай үшөө нэгэ университет — библиотекарьнүүдэй университет нээбэ.

Университедэй зорилго юуб гэхэдэ, библиотекын хэрэг эрхилхэ, библиографи шудалха, арад зоной дунда ном нэбтэрүүлхэ, тэдэниие хүмүүжүүлхэ талаар библиотекарьнүүдэй эрдэм мэдэрэл дээшэлүүлхэ болоно.

Шэнэ университедэй түрүүшын хэшээл һаяхан болобо. Тэрэ хэшээлдэ 60 гаран хүн сугларһан байна. Тэндэ КПСС-эй горкомой болон Зүүн-Сибириин библиотекын институдай хүдэлмэрилэгшэд лекци уншаа. Советскэ библиографи тухай лекци Зүүн-Сибириин библиотекын институдай кафедрые даагша И. Г. Моргенштерн уншаба.

Тэрэшэлэн университедэй түсэбтэ литература, искусствын талаар лекцинүүд оруулагданхай.

М. Спектор.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобс... риин мэдээсэһэнэй ёһоор, ... дэр республика доторнай ... зэргэ үүлэтэй байха, саһан... хогүй. Зүүн зүгһөө һулах... һалхилха. Улаан-Үдэ город... лөөгүүр 10—22, үдэртөө ... градус хүйтэн байхаар баг... на.

Ноябриин 16—17-ной ... нүүдтэ республика дотор үү... шэг байха, зарим нютагууд... га зэргээр саһан орохо. Зүү... һөө һулахханаар һалхилха. ... дөө хойто аймагуудта 30-... үдэртөө 8—13 градус хүйтэ... ха. Урда аймагуудта һү... 17—22, үдэртөө 3—8 граду... тэн болохоор хүлеэгдэнэ.

Хилын саанаа

ГДР-эй Арадай палатын заседани

БЕРЛИН, ноябриин 13. (ТАСС). Арадай палатын заседани эндэ нээгдэжэ, палатын президиум һунгагдаа. Президиумэй түрүүлэгшээр профессор Иоганнес Дикман дахяад һунгагдаһан байна.

Һүүлээрнь ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй һунгалта болоо. Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшээр Вальтер Ульбрихт дахяад һунгагдаба.

БЕРЛИН, ноябриин 13. (ТАСС). Германиин Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшээр Отто Гротеволиие, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор Вилли Штофые дахяад томилхо тухай Германиин нэгэдэмэл социалис партиин ЦК-гай дурадхалые Арадай палатын депутадууд нэгэн дуугаар баталаа.

ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй түрүүшын заседани

БЕРЛИН, ноябриин 13. (ТАСС). Республикын Арадай палатын энэ үглөөгүүр һунгаһан ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй түрүүшын заседани мүнөөдэр эндэ болоо.

Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ В. Ульбрихт һунгагдаһантайнь дашарамдуулан Соведэй гэшүүдые халуунаар амаршалаад, Соведэй урда табигдажа байһан ехэ зорилгонуудые дүүргэхын тулада Гүрэнэй Соведэй бүхы хүдэлмэри ехэ һайнаар ябуулагдаха гэжэ найдажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Мароккын шэнэ правительство

РАБАТ, ноябриин 13. (ТАСС). Хаан Хасан II хадаа урдын кабинедтэ юстициин министрэй тушаал даажа байһан Ахмед Бахнини гэгшые Мароккын шэнэ правительствын премьер-министрээр томилбо. 14 министрһээ, 4 статс-секретарьһаа энэ правительство бүридэнэ. Тэдэнэй олонхинь «Конституциин ёһо гуримые хамгаалха фронт» гэжэ правительственна партиин гэшүүд юм. Урдань хүдөө ажахын министрэй болон хаанай канцеляриин начальнигай тушаал даажа байһан Ахмед Реда Гедира шэнэ правительствада гадаадын хэрэгүүдэй министрэй тушаал даана. Генерал Махджуби Ахардан оборонын министрээр үлөө.

Социализмын дэбжэлтын гэршэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 13. (ТАСС). 1938 онһоо 1961 он хүрэтэрхи үе соо дэлхэйн 90 ороной экономическа талаараа хэр зэргээр хүгжэһэн тухай мэдээнүүдэй суглуулбариие Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин экономическа болон социальна асуудалнуудай талаар департамент толилоо. Советскэ Союзай, Социалис лагериин бусад оронуудай экономическа талаараа хурдан түргэнөөр хүгжэһэниинь суглуулбариин материалнуудһаа харагдана. Жэшээлхэдэ, 1940 онһоо 1961 он хүрэтэр СССР-эй материальна үйлэдбэриин хэмжээн жэл бүри таба шахуу дахин нэмэдэг байгаа. Энэ үе соо промышленна продукци жэл бүри 8,5 процентээр нэмээ.

Польшодо 1950 онһоо 1961 он хүрэтэр промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин продукциин юрэнхы хэмжээн 2,7 дахин нэмэһэн байна. 1948 онойхитой сасуулбал ороной промышленна үйлэдбэри таба хахад дахин нэмээ. 1948 онһоо 1961 он хүрэтэр Чехословакиин промышленна үйлэдбэри 4 дахин нэмэһэн байна.

Энэ үе соо гол капиталис оронуудай экономико һураггүй удаанаар хүгжөө. Жэшээлхэдэ, США-гай промышленна үйлэдбэриин индекс 1948 ондо 73 байһанаа 1961 ондо 117 болоо, Англида—74 байһанаа 114, Францида—52 байһанаа 120 болоһон байха юм.

ООН-ой суглуулбари соохи мэдээнүүд хадаа һая хүгжэжэ ороһон оронуудай экономикын һула байһые гэршэлэн харуулна. Эдэ оронуудта 1961 ондо абтаһан промышленна болон хүдөө ажахын продукциин хүн бүхэндэ хүртэсэ капиталис оронуудайхида орходоо 10 шахуу дахин доогуур байгаа бшуу.

Индонезиин правительствада хубилалта болобо

ДЖАКАРТА, ноябриин 13. (ТАСС). Индонезиин Министрнүүдэй Кабинедтэ хубилалта болоһон тухай эндэ соносхогдоо. Премьер-министрэй тушаал дааһан президент Сукарно өөрынгөө гурбан орлогшонор: Субандрио, Леймен болон Салех гэгшэдые томилоо. Субандрио гадаадын хэрэгүүдэй министр зандаа үлэхэ юм.

Партинууд тараагдаба

ПАРИЖ, ноябриин 13. (ТАСС). Ороной президент Юбер Магай унагаагдаһанай һүүлээр засагаа гартаа абаһан Дагомейн саг зуурын правительство бүхы политическэ партинуудые тараагдаа гэжэ соносхоһон декрет гаргаа. Энээн тухай Франс Пресс агентствын корреспондент Котонһоо мэдээсэнэ.

Ирагта болоһон ушар

ПАРИЖ, ноябриин 13. (ТАСС). Энэ үглөөгүүр Багдадта гүрэнэй урбалта хэхэ һэдэлгэ гаргагдаа гээд Франс Пресс агентство Бейрудһээ дамжуулна. Баасистнуудай Бейрудһээ абаһан мэдээнэй ёһоор урбалта хэхэ һэдэлгэ урагшагүйдэһэн байна. Багдадай радиостанци бомбодуулаа гээшэ ха гээд мэдээсэнэ. Ираһаа Бейрудтэ байдаг посольство абяа анир гаранагүй.

Англида хилээмэнэй сэн хүндэрхэ

ЛОНДОН, ноябриин 13. (ТАСС). Мүнөө үбэлдөө эдеэ хоолой продуктнуудай үнэ сэнгэй дахяад дээшэлхэ аюул олон миллион англиинхидта тохёолдожо болохо байна. «Ассошиэйтед Бритиш фудс» гэжэ томо концернын президент үсэгэлдэр үгэ хэлэхэдээ, һаяар хилээмэнэй сэн дээшэлхэ гэжэ уридшалан һануулаа. Олон орондо ган гасуур болоһон дээрэһээ дэлхэйн дэлгүүр дээрэ орооһо таряанай дуталдадаг болоһонһоо хилээмэнэй сэн хүндэрхэ гэжэ хэлэһэн байна.

Болл Англида ерэбэ

ЛОНДОН, ноябриин 13. ТАСС-ай корреспондент Е. Коржев иигэжэ дамжуулна:

Англиин правительстватай хэлсээ хэхын тулада США-гай гүрэнэй секретариин орлогшо Джордж Болл мүнөөдэр Лондон ерээ. Тэрэ Гадаадын хэрэгүүдэй министр Батлертай, Худалдаа наймаанай министр Хит гэгшэтэй һаяар уулзаха, тиигээд ноябриин 15-да Париж ниидэн ошожо, ерэхэ неделидэ нээгдэхэсэ байһан НАТО-гой соведэй сессидэ хабаадаха юм.

Баруун болон зүүн оронуудай хоорондохи харилсаануудай асуудалнуудаар, тусхайлбал, худалдаа наймаанай асуудалнуудаар Болл Лондондо хөөрэлдөө хэхэ юм гээд Америкын посольствын түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Ямар зорилгоор ерэһэн тухайгаа мэдүүлгэ хэхэһээ Болл арсаһан байна. Советскэ Союзтай, социалис лагериин бусад оронуудтай худалдаа наймаа эрхилхэдэнь һаад ушаруулхын тулада США-гай Европодохи ханинарта, тэрэ тоодо Англида баалалта хэхэ зорилгоор Болл ерээ гээд нютагай ажаглагшад сэхэ руунь заана.

Тус асуудалаар США Англи хоёрой хоорондо шэнэ «арсалдаан» гараа гэһэн мэдээсэл Боллын ерэхэһээ хэдэн хоног урид Англиин хэблэлдэ гараһан байха юм.

США хадаа социалис оронуудтай худалдаа наймаа эрхилхые хизаарлаха гэжэ хододоо оролдодог байһан юм. Мүнөө уласхоорондын шахардуу шанга байдалай һуларһые Баруун Европын оронууд зүүн оронуудтай худалдаа наймаа бүри үргэдхэхын тулада хэрэглэжэ магад гээд США айна гээд шэнжэлэгшэд заана.

Америкын баалалта хэжэ ороһондо хэдэ хэдэн газетэнүүд зэбүүрхэн дураа гутана. «Конгрессэй баалалтада манай худалдаа наймаанай политикын тааруулагдахагүй байһыень америкынхид мэдэг лэ» гээд «Гардиан» газетэ бэшэнэ. «Өөрынгөө гэртэ США гурим тогтоог лэ» гээд Шатландиин «Скотсмен» гэжэ нүлөө ехэтэй газетэ үсэгэлдэр мэдүүлһэн байна.

КАПИТАЛАЙ ОРОНУУДТА АНГИИН ТЭМСЭЛ БОЛОНО

США

Окриджа (Теннесси штат) «Карбид ньюклеар» гэжэ компаниин атомна предприятинуудта 4500 хүдэлмэришэдэй 28 үдэрэй забастовко болоод дүүрэбэ. Забастовко хэгшэд салин хүлһэеэ нэмээлгэжэ шадаа.

ИТАЛИ

Римдэ ажалшадай бүгэдэ ниитын забастовко болоо. Юумын үнэ сэнгэй ехээр хүндэржэ байһые буруушаахын тулада энэ забастовко соносхогдоһон байгаа. Засагаархидта өөһэдынгөө эрилтэнүүдые табихын тулада хэдэн арбаад мянган римэйхид митингдэ сугларaa. Ажалай Римскэ палатын секретарь Альдо Джунти митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлээ. Промышленна эд бараанай, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, сэнгэй, байрын түлөөһэнэй дээшэлжэл байһан үедэ салин хүлһэ бариха ябадал ажалшад гаргуулхагүй.

Италиин промышленна томо центр болохо Неапольдо хэдэн олон мянган хүнэй хабаадалгатай ажалшадай демонстраци болоо. Демонстрацида хабаадагшад юумын сэнгэй ехээр дээшэлжэ байһанда эрид шанга буруушаалга мэдүүлээ.

ТУРЦИ

Резиновэ зүйлнүүдые бүтээдэг «Трио» гэжэ фабрикын хүдэлмэришэд Станбулда забастовко соносхоо. Хүдэлмэришэдтэй хамтын договор баталхаһаа предприятиин эзэдэй арсаһан дээрэһээ забастовко эхилээ. Ажалай эрхэ байдал һайжаруулха, салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай забастовко хэгшэд эрилтэ хээ.

ДАНИ

«Бурмейстер ог вайн» гэжэ фирмын мотоор бүтээдэг заводто ехэ забастовко хоёр неделиин турша соо үргэлжэлжэ байна. Эзэд баяшуулые дэмжэдэг буржуазна хэблэл салин хүлһэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлээ болюулхынь тулада, хүдэлмэришэдэй дура зориг хухалха гэжэ элдэб харата муухай аргануудые хэрэглэһэн байха юм.

Забастовкын боложо байһантай дашарамдуулан Даниин компарти тусхай мэдүүлгэ толилжо, тэрээн соогоо тус тэмсэл хадаа ороной бүхы хүдэлмэришэн ангиин хэрэг болоно гэжэ онсолон тэмдэглээ.

Забастовко хэгшэдтэ Даниин ажалшадай талархалга улам үргэдэжэ байнхай. Забастовко хэгшэдтэ туһаламжа үзүүлхэ фондо оруулхын тулада ороной бүхы нютагуудһаа хүдэлмэришэд мүнгэ зөөри эльгээнэ. Илалта түйлатараа тэмсэлээ үргэлжэлүүлхыень урдаһан бэшэгүүдые тэдэнэр эльгээнэ.

Элдэб һонин

ПОРОШОК БОЛГОГДОҺОН ТОҺОН

Һүнэй тоһо порошок болгохо арга (Австралида) шудалагдаа. Юрын тоһо хатаахада порошок болодог. Порошок болгогдоһон тоһондо нэгэ процентһээ доошо шииг нойтотой байдаг. Тиимэ порошогой тоһолиг 82 процент, һүнэй белок—15 байдаг юм. Гадна эдеэ хоолой энэ зүйлдэ минеральна бага зэргэ холисо оролсодог байна. Порошок болгогдоһон тоһон халуун уларилтай орондошье гэмтэдэггүй байха юм.

Тэрэниие ондоо эдихэ юумэнтэй худхажа хэрэглэдэг байна.

АБААХАЙН ТУҺА ТУХАЙ

Абаһаар абаахайе тиимэ туһатай амитан гэжэ хүн һанахагүй. Тииһээ тинтэр элдэб хорхой шумуул хороохо талаар тон туһатай амитан байшоо. Абаахайн барижа үгы хэдэг амитадые Англиин энтомологууд һаяхан тооложо үзөө. Тиихэдэ шубуу болон бусадта орходоо абаахай һураггүй олон хорхой шабхай хороодог байба. Англида абаахайн жэл соо ба... үгы хэһэн хорхой шумуу... мянгаад тонноор хэмжэ... юм.

ШЭНЭ ПРИБОР

Үхэр бэлшэжэ ябатараа ... бын түмэр гү, али хад... залгижархидаг. Түмэр за... һан тиимэ үбшэниие то... хойлхо гээшэ ехэ бэрх... Юуб гэхэдэ, томо малда зо... лагдажа хэгдэһэн рент... тусхай аппарат үгы ха юм.

Польско ветеринарна в... нар минэ бэдэрдэг зэбе... түхэлтэйгөөр хэгдэһэн ,ту... прибор зохёожо бии бол... байна. Ветеринарна вра... шэхэндээ наушник зүү... прибороо үхэрэй гэдэһэн ... табяад шагнадат. Тиихэлэ... шангаар эшхэрһэн абя... дуулдаа хада үхэр ямар ... түмэрэй зүйл эдиһэн бай... жэ мэдэгдэнэ.

(Газетэ, журналнуудһаа ... ба).

Редактор Ц. О. ОЧИР...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. реда... тора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-3... отделов: сельскохозяйственного производства и партийн... жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и парти... ной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическо... —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабсельк... ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и перево... дов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00576. Зак. № 6420.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1963 оной ноябриин 15.